

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА
ІМЕНІ КОРОЛЯ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

*Студентські наукові дискусії
поза форматом:
архітектура, економіка, право*

*Матеріали III круглого столу
14 квітня 2016 р.*

м. Івано-Франківськ – 2016 р.

УДК 72:33:340(001.8)

ББК 85.11+65+67я43

С88

Студентські наукові дискусії поза форматом: архітектура, економіка, право: матеріали III круглого столу (м. Івано-Франківськ, 14 квітня 2016 року). / Ред. кол.: Острогляд О. В. (голов. ред.) та ін. – Івано-Франківськ, 2015. – 80 с.

В збірнику опубліковано матеріали III круглого столу «Студентські наукові дискусії поза форматом: архітектура, економіка, право», який відбувся 14 квітня 2016 року на базі Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького.

Теоретичні положення та практичні рекомендації учасників круглого столу щодо розробки окремих проблем правового регулювання суспільних відносин сьогодення, проблем економічної теорії, обліку і аудиту, фінансів та кредиту, забезпечення синтезу наукових знань, технічної творчості і художньо-образного мислення, що характерні для архітектурної діяльності, будуть цікавими для підготовки наступних наукових праць з зазначеної проблематики.

Для науковців, викладачів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія: к.ю.н., доц. О.В. Острогляд, к.ю.н. М.Й. Гаврецька, А.В. Сівакова, Н.І. Кульчицька, Я.І. Тимків, Ю.В. Кравчук.

© Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького, 2016

БУДІВНИЦТВО, ДИЗАЙН, АРХІТЕКТУРА

Бедрій Назар,

*студент III курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ШКОЛА МАЙБУТНЬОГО У ФІНЛЯНДІЇ

Чи можливо зробити так, щоб школа не відштовхувала, а стала по-справжньому другою домівкою, як метафорично її красиво називають? Щоб учні почувалися там не напружено і кожен день з щирим завзяттям бігли на заняття? Виявляється, таке не тільки можливо, але вже і зроблено.

Інноваційно змінили навчальний процес у школі Saunalahti фінського міста Еспоо. Сама будівля виглядає незвично – спершу і не подумаєш, що це школа, вона більш схожа на музей сучасного мистецтва. Архітектори з Verstas Architects відійшли від нудного планування і поділу на класи.

На 10,5 тисячах квадратних метрів знаходяться: початкова і середня школи, дошкільне відділення, будинок молоді, театральний зал, їдальня, бібліотека, спортивний зал і багато іншого.

Проект покликаний стимулювати спілкування і розвиток творчих здібностей у дітей і молоді, а головний акцент поставлений на культуру, мистецтво і фізичні здібності. Більшість уроків – командно-проектна робота, яка відбувається в розслабленій атмосфері. Кожна дитина сидить як хоче і де хоче, навіть спілкування між учнями під час уроку заохочується. На офісному стільці на коліщатах, яке відрегульоване за зростом школяра, можна відкотитися у будь-який кінець класу. Хто бажає – може прилягти на диван, підсунувши до себе приставний столик для ноутбука. Роль класної дошки виконує ноутбук, підключений до загальної мережі. Їдальня – місце зустрічі всіх учасників освітнього процесу. Там знаходиться і сцена. Під час концертів, зустрічей, свят і фестивалів їдальня стає великим залом для глядачів. Шкільне подвір'я максимально підготовлене для гуляння дітей на великій перерві. Воно поділене на майданчики для різних вікових груп. Вечорами школа перетворюється в дозвільний і спортивний центр для всіх жителів мікрорайону. Тут відкриваються майстерні, спортивні зали та клуби за інтересами. Для оздоблення інтер'єрів та фасадів будівлі архітектори використовували екологічні природні матеріали, які створюють комфортну теплу атмосферу. Зовнішня цегляна кладка школи з навчальною метою покладена різними способами, місцями безладно, щоб дітям хотілося помацати цеглини. А там, де можна погратися і відволіктися (у вестибюлі, на сходових площадках), стіни розмальовані в яскраві кольори. У кожного класу свій хол особливого кольору, тому заблукати неможливо. Відкриті простори тісно пов'язані з майданчиками внутрішнього двору, виділеними для кожної вікової групи, але є частиною

єдиного цілого. Творці проекту навмисне не ставили паркани, щоб ніхто з дітей не відчув себе ізольованим, тому в школі двір відкритий. І, звичайно, немає ніяких охоронців і рамок металошукачів. Звичайно, є відеокамери, але заходи безпеки непомітні. Взаємодії з навколишнім середовищем допомагають широкі вікна, які виходять на вулицю. Галереї для учнів розташовані уздовж вікон з виходом у шкільний двір. Так діти не відчують себе замкнутими в чотирьох стінах.

У таких школах, які відійшли від класичної форми навчання, у дітей активно підвищується успішність і знижується кількість неврозів, властивих шкільному віку. Крім того, вони змінюють соціальну ситуацію в районі в цілому, тому що дають людям розвиватися в будь-якому напрямку в майстернях, клубах за інтересами та спортивних комплексах.

Список використаних джерел

1. <http://urbanua.org/eksperty/zakordonni-eksperty/246>.
2. <http://salat.com.ua/u-finlyandiyi-isnuye-shkola-majbutnogo/>.
3. <http://svitedu.com.ua/shkola-maybutnogo-vidkrilasya-u-finlyandiyi/>.
4. <http://direct-action.org.ua/shkola-majbutnogo-vidkrylas-u-finlyandiyi/>.
5. <http://blog.i.ua/community/1804/1731409/>.

Вінтонів Катерина,

*студентка IV курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ДЕКОР В ІНТЕР'ЄРІ ОФІСНИХ ПРИМІЩЕНЬ

Комфортна робота офісного персоналу – це і зручність комунікації між співробітниками, і швидка робота з документами, і оптимізація розміщення робочих місць, і багато інших чинників [3].

Як інтер'єр офісу так і його екстер'єр повинен сприяти формуванню правильного образу компанії в розумі її партнерів і клієнтів, підтверджувати необхідний рівень статусу, престижу [3].

До основних типів адміністративних приміщень належать кабінети керівників, приймальні, конторські приміщення, проектні зали. За своїми функціональними характеристиками в цих приміщеннях передбачаються різні функціональні зони з обладнанням [1].

Якщо звернути увагу на вигляд наших «сучасних» офісів то можна помітити дивовижну схожість один на одного. Зайшовши в десяток офісів помічаєш різницю в величині офісу і можливо, в кольорі офісу. Нажаль, це всі відмінності. Оскільки в літературі нам пояснюють: функціональне навантаження приміщення, потреби якісного освітлення, значення кольору, а ці всі табу унеможливають різноманітність творчих вирішень у просторі.

У кабінетах керівників мають бути чотири основні функціональні зони: робоча, нарадна, неофіційних переговорів, зберігання основних довідкових матеріалів й інформації. Робоча зона має бути в найосвітленішій частині кабінету з таким обладнанням: робочий стіл, робоче крісло, приставний стіл, крісла для відвідувачів і місце для зберігання інформаційних матеріалів. Зону нарад комплектують спеціальним столом для нарад, стільцями або кріслами. Зону неофіційних переговорів комплектують кріслами для відпочинку, журнальними столами підставками для квітів [1].

У кабінеті керівника в оздобленні важливим є застосування більш дорогих матеріалів і технологій, більше уваги слід приділити художнім елементам, які здатні підкреслити успішність компанії. В думках людей дорогий інтер'єр асоціюється з успішною компанією, а солідна переговорна здатна вселити впевненість в надійних партнерських відносинах з фірмою [3].

Робоча зона виконавця містить робочий стіл з приставкою, стілець, банкетку для відвідувачів, відділення для папок [1].

Але, якщо буде сильний контраст з якістю оздоблення і меблювання робочих місць підприємства, це може здатися індикатором поверхневого відношення безпосередньо до робочих процесів в компанії. Так що не варто нехтувати дизайном і звичайних кабінетів, тим більше, що функціональна частина дизайну в цих приміщеннях може грати навіть більшу роль [3].

Але інтер'єр це не тільки стіл плюс крісло, для повноцінного інтер'єру потрібні і інші деталі, без яких офіси схожі один на одного. Для створення прекрасного інтер'єру не потрібно боятись експериментів і несподіваних вирішень в просторі. Також потрібно враховувати принцип лінії руху в офісі, та функціональне навантаження простору.

Обов'язково розподіліть і продумайте акценти вашого інтер'єра, адже вони виконують не тільки естетичну, але й функціональну роль. Ніша в стіні, підлогові вази з квітами, подіум – усе це повинно бути уважно підібране і продумане. Одним з акцентичних прийомів є керування світлом. Розробити і продумати грамотне освітлення не менш важливо, ніж створити проект інтер'єру. Від обраного вами планування залежить тип освітлення, гра підсвічуванням, ефекти, які створюють відблиски й тіні. Визначення колірної гами приміщення також дає необмежений простір для створення акцентів [2].

Зонування за допомогою зміни рівнів підлоги та стелі є сучасним шляхом планування [2].

Велика кількість скла та інших прозорих матеріалів в оформленні офісу створює враження відкритості, «прозорості» діяльності компанії. Цією особливістю часто користуються дизайнери, створюючи інтер'єр офісу великих компаній, що займаються наданням юридичних, бухгалтерських і тому подібних послуг. Вибір офіційних перегородок, при цьому, дуже важливий. Вони можуть бути абсолютно прозорими для відкритості діяльності, але

абсолютно звуконепроникними, щоб співробітники могли спокійно працювати [4].

Дуже рідко в корпоративному дизайні допускаються надмірності – це може бути пов'язано з певним родом діяльності компанії. Наприклад, дизайн офісу рекламного або креативного агентства, офіс туристичного агентства або приміщення шлюбного салону, звичайно, зовсім не обов'язково повинні бути строгими і діловими. Скоріш навпаки, в їх інтер'єрах має бути легкість, невимушеність і відчуття свята [3].

Отже, якісний і неординарний інтер'єр зробити просто. Необхідно всього тільки фантазія, а декілька декоративних елементів творять чудеса в будь-якому інтер'єрі.

Список використаних джерел

1. Інтер'єри культурних закладів / Навчальний посібник / Київ – 1995 р.
2. Дизайн інтер'єра / Видання для дозвілля / Весна – 2010 р.
3. [Інтернет ресурс] / Дизайн офісу/ <http://i-idea.com.ua>.
4. [Інтернет ресурс] / Дизайн офісу в сучасному стилі / <http://poradumo.com.ua>.

***Вульчин Андріана,**
студентка IV курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

РОЗУМНИЙ БУДИНОК

Сучасний будинок вже важко уявити без електрики та без електропристроїв – від простої лампочки, до складних комп'ютерних систем. Розумний дім – це сукупність елементів, які об'єднують усі електроприлади в домі єдиним розумом, що дозволяє керувати ними, як одним цілим.

Що ж отримує господар «розумного» будинку? Насправді – фантастичні можливості. У звичайному будинку, щоб оточити себе і свою сім'ю комфортом, спокоєм, безпекою, потрібно докладати чимало сил і часу. Необхідно налагодити роботу кожного приладу, постійно все контролювати. У «розумному» будинку все це лягає на плечі єдиної системи автоматизації [1].

Система «розумний дім» допомагає більш результативно використовувати комерційні пересування, автоматизувати певні побутові процеси, урізноманітнити дозвілля. Попри те, що smart-home – дорога технологія, яка вимагає планування із самого початку зведення будинку та якісного устаткування, існують альтернативні рішення. Найпростіший за проектом дім можна доповнити певним прогресивним обладнанням, яке

розширить функціональні можливості житлової площі та усучаснить пересування.

Наприклад, вже тепер, за допомогою технологій інтелектуального будинку, піч може повідомити хазяїв, коли вона потребує чистки. А коли холодильнику стане необхідний техогляд, він «скаже» про це. Сигналізація може одночасно подзвонити на номери служби безпеки та хазяїна будинку, якщо у домі з'явився незваний гість. За допомогою налаштувань мульти-рум, будинок може визначити, хто із членів родини пересувається по помешканню, і включити таке освітлення (температуру/музику і т.д.), яке влаштовує саме цю людину.

Сучасні мобільні пристрої, забезпечені акселерометрами, мікрофонами, камерами, всілякими датчиками, які можуть забезпечити потік даних, що однозначно і чітко описує все, що відбувається в навколишньому середовищі. Залишається тільки розробити досить складні і потужні універсальні програмні алгоритми, які здатні інтерпретувати цей потік даних, зробити висновки, прийняти відповідні рішення і виконати необхідні дії [2].

Завдяки системі «розумний будинок», ніколи не забудеш вимкнути світло у ванні чи туалеті, не допустиш, щоб в одній і тій же кімнаті гріли батареї, а кондиціонер чи відкрите вікно охолоджували повітря. Крім того, можна задати програму, по якій опалення включатиметься за годину до повернення господаря, а не буде обігрівати порожні кімнати весь день. За допомогою клімат-контролю можна підтримувати постійну температуру, а також міняти її залежно від часу доби і ваших побажань. Система може сама відкривати і закривати штори, жалюзі, ролокасети, управляти всією домашньою технікою. Можна встановити час знеструмлення телевізора в дитячій кімнаті, і діти не зможуть допізна і нишком дивитися телевізор. Можна заздалегідь задати команду включити опалення, набрати воду у ванну, запалити камін, відрегулювати температуру і вологість у житлі і багато що інше [3].

Питання – чи є майбутнє в системи smart home, давно не актуальне. «розумний будинок» вже став невід'ємною частиною сучасного суспільства. Ми дивимось smart TV, звіряємо час за smart-годинниками, мріємо про smart клімат-контроль у своєї кімнаті. З кожним роком, людство стає все більш smart – саме це і є майбутнє.

Список використаних джерел

1. http://www.smarthouse.ua/ua/umnyj_dom.html.
2. Компанія Intel розробляє концепцію "розумного будинку".
3. <http://www.inteldim.ua/what.html>.

Кіцелюк Василь,
*студент I курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

КРЕАТИВНІСТЬ В АРХІТЕКТУРІ

Часто поняття «архітектура» згадується у зв'язку із зовнішнім виглядом будівлі або в цілому по відношенню до пейзажу населеного пункту. Проте, спочатку слово «архітектура» означало тільки процес проектування та будівництва будинків, причому обов'язково передбачає наявність естетичної складової.

Приїжджаючи в незнайоме місто, ми в першу чергу звертаємо увагу саме на його архітектуру і по ній судимо про культурний рівень країни в цілому, знайомимося з звичаями, традиціями і звичаями місцевих жителів. І, погодьтеся, набагато приємніше милуватися струнками колонами і оригінальними фасадами, ніж стандартними, сірими панелями типового мікрорайону.

Гарний будинок здатний підняти настрій, і навіть поліпшити самопочуття, а багато споруд стають справжніми символами своєї епохи і часто єдиною прикрасою міста.

Між тим, сучасна архітектура викликає безліч нарікань з боку не тільки фахівців, але в першу чергу звичайних городян, нарікаючи на одноманітність забудови, незручне планування, прагнення максимально спростити або навпаки, «показати» неіснуючі гідності ультрасучасної будівлі [1].

Для архітектора важливо, щоб його творіння користувалося популярністю серед туристів, якщо це споруда, яка саме для цього й побудована. Викликало у людей почуття затишку та задоволення, якщо це споруда для проживання.

Для першого типу важливий креативний та культурний туризм.

Креативний туризм – різновид туризму, що поєднує в собі не тільки приємний відпочинок і нові враження, але і можливість зануритися в абсолютно інше середовище, зазирнути за лаштунки звичного життя.

Креативний туризм відрізняється від інших різновидів тим, що завдання організаторів туру – не розслабити туристів, а синтезувати їм такі умови, в яких вони змогли б щось відкрити для себе, знайти, пізнати, зрозуміти, скинути з себе тягар повсякденних проблем, зарядитися позитивом і енергією для нових подвигів. Його відмінна особливість полягає в тому, що головне – це не місце, куди вирушає група, а враження, які мандрівники виносять з туру. У цьому турі головне не переміщення в просторі, а створення особливої атмосфери [2].

Для цього й потрібно створювати споруди, які не відповідають загальноприйнятим нормам, які викликають захват та відчуття, що «можливо все». Прикладами такої архітектури є: Дім-кактус (Роттердам, Голландія), Будинок-книга (Канзас, США), Кривий будинок (Сопот, Польща), тощо [3].

Основним принципом розвитку культурного туризму є принцип стійкого розвитку, що має на увазі підтримку місцевої культури, збереження культурних

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

і природних об'єктів та поліпшення життєвого рівня місцевого населення. Туризм, реалізований за принципами стійкого розвитку, є важливим засобом забезпечення зайнятості населення й економічного розвитку регіону, а також збереження і залучення в соціально-економічний розвиток об'єктів культури.

Культурний туризм охоплює собою відвідини історичних, культурних або географічних визначних пам'яток. Культурний туризм є найпопулярнішим і наймасовішим видом туризму. Основна мета таких подорожей – ознайомлення з туристськими визначними пам'ятками (пам'ятниками історії, архітектури, мистецтва; природними та етнічними особливостями; сучасним життям народу тощо) [4].

Саме для заохочення туристів відвідувати такі місця архітектору потрібен креатив. Молодий архітектор ще на початку свого навчання повинен виконувати роботи з креативом то пропонувати нові ідеї. Нажаль, багато студентів та працюючих архітекторів використовують інформацію, знайдену в мережі, і дуже мало придумують щось своє.

Подібність. Умовність. Консерватизм. Цими словами можна охарактеризувати будь-яку всесвітньо відому мережу готелів. Архітектурні особливості та дизайн інтер'єру традиційні і нудні, в них немає нічого особливого. Дизайн не відрізняється творчим підходом, а навпаки сприяє негативному ставленню, так як створений без душі, з орієнтацією на умовність і заробляння грошей [5].

Будучи студентом, потрібно удосконалюватися та придумувати щось нове. Потрібно пропонувати власні ідеї, спілкуватися з успішними людьми, які не бояться бути креативними, та не проти поділитися своїми знаннями з новим поколінням.

Зараз світ важко здивувати, тому креативність – один з головних чинників успіху у майбутньому архітектора. Потрібно любити свою справу, викладати зусилля заради цієї справи та креативити. Давайте змінимо монотонність архітектури в Україні!

Список використаних джерел

1. <http://www.cre8tivez.org/nedvijimost/kriza-suchasnoyi-arhitekturi/>.
2. http://pidruchniki.com/1640011643571/turizm/kreativniy_turizm.
3. <http://pustunchik.ua/ua/online-school/art/najdyvovyzhnishi-budynky>.
4. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC.
5. <http://www.novate.ru/blogs/090316/35375/>.

Кухар Роман,
*студент III курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

МИСТЕЦТВО ОСВІТЛЕННЯ

В умовах мегаполісів зникло поняття «темний час доби», тому що вночі міста залиті світлом прожекторів і ліхтарів, а будівлі демонструють свої архітектурні форми з допомогою освітлення фасадів. Цю практику все частіше стали застосовувати і власники приватних будинків, особливо котеджів, щоб надати будові індивідуальності, виділити силует на фоні однакових темних прямокутників і підкреслити статус людей, що проживають тут.

Освітлення фасадів будівель має інші завдання, а ніж банальне підсвічування будинків. При допомозі світла пластика архітектурного рішення є очевидною навіть у вечірній та нічний час.

Існує декілька типів архітектурного освітлення фасадів будівель: загальне підсвічування, локальне підсвічування, приховане підсвічування.

На архітектурне освітлення фасадів дизайнери звертають особливу увагу, тому що історична цінність у кожного будинку різна. Найважливіші, цікаві історичним минулим і стильовими особливостями будівлі намагаються освітити від фундаменту до даху. Такий тип освітлення називають загальним. Його створюють за допомогою прожекторів різної потужності. Великогабаритні прожектора дають загальне світло, а одиниці слабкої потужності і розмірів – направлене світло. Сильні прилади (металогалогенні) ставлять по периметру всієї будівлі, розташовуючи або на землі, або на дахах прилеглих будинків. Така підсвітка повинна чітко позначити силует споруди і показати весь архітектурний задум творців. Прилади, що дають спрямоване світло, встановлюють на опори по периметру будівлі. Їх завдання - виділити «родзинки» споруди, найцікавіші деталі. Найвдалішим підсвічуванням для балконів, балюстрад, карнизів вважаються люмінесцентні лампи. При їх роботі відсутнє мерехтіння, а світильник моментально спалахує при включенні.

Але загальне освітлення фасадів використовують не для всіх споруд. Так, цілком освітлювати прийнято тільки центральні, домінантні будівлі міського ландшафту. При цьому в нічний час вони не повинні бути діючими. Тому загальне підсвічування – найпопулярніший спосіб освітлення культових споруд (костелів, соборів) та історичних пам'яток, адже релігійні служби та відвідування музейних експозицій проходять виключно вдень.

Впливає на рівень освітлення і матеріал фасаду. Найчіткіше і сильне відображення дає бетонна стіна. А для будівель з великою кількістю скляних елементів прожекторний тип освітлення не підходить, так як скло поглинає більшу частину світла. Подібні вимоги до підсвічування і для ландшафту біля будівлі. Прожекторні опори ставлять на різній висоті (до 8 м). І щоб естетичний вигляд споруди не губився вдень через освітлювальні установки, які будуть видні по всьому периметру, їх необхідно частково приховувати за рослинністю і

декором: деревами, кущами, перголами та ін. Тому відкритого простору при загальному освітленні бути не повинно.

До локального підсвічування відносять точкові світильники для підсвічування доріжки і окремих куточків саду. Таке світло освітлює лише обмежену частину будинку, тому його застосовують для точкового виділення найцікавіших архітектурних деталей будівлі: колон, рельєфу, геральдичної символіки, табличок. Світильники встановлюють безпосередньо на фасаді. При цьому необхідно підібрати такий тип світильників, який не зіпсує фасад будівлі вдень, а гармонійно доповнить архітектурний стиль. Не варто зловживати довгими кронштейнами, тому що саме вони спотворюють геометрію будинку.

Приховане підсвічування надає будівлі унікальний світловий малюнок, ненав'язливо демонструючи красу архітектурних ліній і додаючи в геометрію будівлі додаткові світлові ефекти.

Головне призначення освітлення фасаду в приватному будинку – не декоративність, а створення умов для безпечного пересування по дворовій території. При цьому слід враховувати, що котедж і ділянка повинні бути єдиним цілим, і підсвічування будівлі повинно гармоніювати із загальним освітленням ландшафту. У освітленні фасаду приватного будинку повинен діяти принцип «не переборщи», інакше елегантний котедж стане схожий на новорічну ялинку і втратить архітектурні достоїнства.

***Подольська Аделіна,**
студентка I курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО

Кожен з нас щодня стикається з творами мистецтва, навіть якщо він ні професійно, ні аматорськи не займається творчою роботою. Мистецтво, в тому широкому сенсі, в якому я вживаю це слово, включає в себе не тільки «високе мистецтво», тобто живопис, поезію, скульптуру, класичну музику, але також і романи, театр, кіно, поп- і рок - музику.

Новий Наїв ставить за ціль знайомство з представниками сучасного наївного мистецтва, а точніше, його міським напрямком - це розповіді про особистості. У перенасиченому інформаційному просторі авторів рідко надихають декоративні мотиви народного мистецтва. Авторі Нового Наїву прагнуть знайти свою мову, свій стиль і прийоми, чим стають ближче до ідеї сучасного мистецтва, де кожен свідомо чи несвідомо працює з темою. Авторів, яких ми представляємо сьогодні, об'єднує матеріал – папір. Але кожен працює над своїми темами у різних техніках.

Наративні гуаші киянина Олександра Найдена базуються на дитячих спогадах, образах і героях, таких як «Чорний піонер», «Чорнильниця-

непроливайка». Олександр Найден більш відомий як мистецтвознавець, автор багатьох наукових робіт і монографій з народного мистецтва, але сам є наївним художником, який розпочав власну творчість після 50 років. Олександр Найден каже: «На зміну юнацьким ілюзіям щодо щастя і успіху приходить світ реального абсурду та ідіотизму...».

Дмитро Кузовкін живе у Львові, спочатку був музикантом і грав на бас-гітарі у легендарній групі «Вуйки». «Так я віднайшов нові грані зображення дійсності» – розповідає художник.

Дмитро Кузовкін робить аплікації з усього, що потрапляє під руки. В хід іде все, що ми вважаємо непотребом: старі журнали, газети, рекламні листівки та інша макулатура. Обов'язковою частиною кожного твору є напис – афоризм або дотепна історія з добрим гумором. Теми, над якими працює Дмитро Кузовкін спокійно могли б «вийти» на вулиці у якості соціальної реклами.

Фан-арт – різновид творчості шанувальників популярних творів мистецтва, похідне мальованої роботи, яка базується на якому-небудь оригінальному творі. Фан-арт може представляти ілюстрацію, пародію, коректуру, кросвер, та ін. Це самостійна творчість фанатів, заснована на творах різних сфер мистецтва, таких як кінематографія, мультиплікація, література, комікс тощо. У більш широкому сенсі фан-арт – абсолютно неофіційний твір некомерційного характеру. Фан-арт прийнято ділити на два типи: аматорський (зроблений фанатами, початківцями) і авторський (шедеври, зроблені професійними художниками).

Некрореалізм – художній напрям, який виник на початку 1980-х рр. в Ленінграді. Некрореалізм демонструє подвійну природу штучного в його протиставленні природного.

Одним з нечисленних досліджень, присвячених некрореалізму, є книга Віктора Мазіна «Кабінет некрореалізма. Юфіт і». Книга вийшла в 1998 році і з тих пір не перевидавалася.

Батьком некрореалізму заслужено вважається Євген Юфіт. Першими художніми творами, виконаними в традиції некрореалізму стали кінозйомки, які зображують – ні, не трудові будні співробітників моргу, не похорон і не акти розчленування трупів, а спонтанні (спочатку) перформанси групи молодих художників, нескінченні комічні імітації бійок, вбивств і погонь на тлі заміських лісів, занедбаних будмайданчиків, у вагонах приміських електричок і навіть в жилих дворах та під'їздах. Перші несвідомі художні жести некрореалістів незабаром стали усвідомленою художньою практикою: аматорські зйомки Юфіта поклали початок традиції паралельного кіно; був винесений вголос і назавжди закріплений за новим естетичним напрямком термін «некрореалізм»; з'явилися «некрореалістичні» живописні полотна; відбулося кілька театралізованих «некрівистав» на сцені «Поп-механіки» Сергія Курьохіна.

Фентезі – вид фантастичної літератури, заснований на використанні міфологічних і казкових мотивів. У сучасному вигляді сформувався на початку ХХ століття.

Твори фентезі найчастіше нагадують історико-пригодницький роман, дія якого відбувається у вигаданому світі, близькому до реального Середньовіччя, герої якого стикаються з надприродними явищами і істотами. Найчастіше фентезі побудовано на основі архетипових сюжетів. У наші дні фентезі – це жанр у кінематографі, живописі, комп'ютерних і настільних іграх. Подібна жанрова універсальність особливо відрізняє китайське фентезі з елементами східних єдиноборств.

Фентезі, в формі фольклору, легенд і фантастики, фігурувала в живописі ще до оформлення в окремий жанр фентезі. Стилiстика Бориса Вальсхо, Джулії Белл, Луїса Ройо, Френка Фразетті близька до героїчного фентезі. Їхні картини зображують красивих, м'язистих, подібно античним статуям, чоловіків і жінок. Крім живопису, Фразетті намалював анімаційний фільм «Лід і полум'я».

Сучасне мистецтво експонується галереями сучасного мистецтва, приватними колекціонерами, комерційними корпораціями, державними художніми організаціями, музеями сучасного мистецтва чи самими художниками.

Спираючись на таку статистику можна говорити, що художники повоєнних років, кожен по-своєму, намагалися заявити про себе у навколишньому світі. Успіх чи неуспіх у цій сфері великою мірою залежить від глядача, бо твір найчастіше викликає різні емоції. Не одну спробу наблизити витвори мистецтва до глядача зазнавали краху. Втім, цілком можливо, що саме їх творчі досягли мети, давши привід спекотним дискусіям і суперечкам.

Список використаних джерел

1. <http://www.br.com.ua/referats/Culture/40980-1.html>.
2. <http://www.kinoshkola.org/node/238>.
3. <http://www.genon.ru/GetAnswer.aspx?qid=04674fc3-1844-4e20-8a95-c5fb3dc95151>.
4. <http://bukvar.su/kultura-i-iskusstvo/148321-Sovremennoe-iskusstvo.html>.
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80_%D0%94%D0%B5%D0%BA%D0%BE.
6. <http://bukvar.su/kultura-i-iskusstvo/147390-Istoricheskie-stili-Ar-Deko.html>.

Проців Надія,

*студентка II курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

МЕТОДИ ПРОПАГАНДИ ЗБОЧЕНЬ ЗАСОБАМИ КІНЕМАТОГРАФА

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

Почнемо з того, що пропаганда збочень немає щось міфічне або відірване від життя. Вона ведеться як в Україні, так і в інших державах, в першу чергу, через засоби масової інформації, і як показує практика, має високу ефективність. Для того, щоб в цьому переконатися, досить поглянути на освічену в цій сфері Європу. Як показало недавнє опитування, проведене європейськими соціологами, британській молоді настільки промили мізки, що половина з них вже навіть не розуміють, хлопчики вони чи дівчатка.

В цьому огляді на прикладі Британського серіалу «Шерлок», який наш український телеканал вже четвертий рік підряд транслює на новорічні свята (у нашому випадку – це безсмертні «Записки Шерлока Холмса», які в сучасній телевізійній версії раптом наповнилися зовсім невластивим змістом), а також на прикладі популярних російських молодіжних серіалів та фільмів, ми розкриваємо основні методи пропаганди негативного впливу на людей засобами сучасного кінематографу.

Розпочнемо з найголовнішого. У нормальному режимі роботи масового кінематографу, націленому на формування адекватного світогляду у глядача, тема сексуальних збочень взагалі не має ні в якому вигляді бути присутньою на екрані. Звичайній людині украй неприємно бачити і чути усі ці згадки про содоміти, педофілів, зоофілів, і інших патологіях, навіть якщо вони і проходять в негативному контексті.

Ця позиція обумовлена розумінням того простого факту, що якщо людина не знає про щось, то він цього в принципі не може захотіти. Природно, у вузькоспеціалізованому кіно, наприклад, для психологів або криміналістів, ці питання можуть в якійсь мірі освітлюватися.

Нормою для кінематографу має бути повна відсутність теми збочень у фільмах, розрахованих на масову аудиторію. Проте, реальність така, що ця тема сьогодні фігурує не лише практично в усіх фільмах, серіалах, телепрограмах, телешоу, що транслюються не тільки на українських але й на всіх решту доступних нам телеканалах, і навіть в кожному другому сучасному мультфільмі, що свідчить про явне соціальне замовлення з боку над державних структур, які можуть через фінансові механізми і інститути кінопремій впливати на розвиток кінематографу.

Саме тому вважаємо необхідним не замовчувати тему, а роз'яснювати методологію маніпулювання і, по суті, займатися контрпропагандою, щоб сформувати у людей навички протидії подібним технологіям, з якими вони неминуче стикаються.

Відмітимо, що на заході система просування цієї теми вибудовується абсолютно відкрито. За допомогою маніпуляції на людей через екран вирішується відразу декілька завдань: по-перше, відбувається популяризація подібних осіб, і надалі вони неминуче стають зразком наслідування або як мінімум об'єктом симпатій з боку частини населення. По-друге, вони починають через ЗМІ транслювати на суспільство свої ідеали і погляди. Тобто

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

зникає необхідність в командно-адміністративному режимі управління, а пропаганда негативного впливу починає вестися руками тих, хто рахує подібну поведінку нормою.

Отже, виявляти хитрощі маніпуляції та пропаганди телебачення - захоплюючий інтелектуальний спорт. І якщо вже доводиться дивитися телевізор і читати газети, тоді варто іноді цим спортом займатись. Хоча б в профілактичних цілях, щоб зайвий раз переконатись, що ми – це все ще ми, доки не перетворились остаточно на «електорат» або «сегмент ринку».

Сівакова Анна,
*студентка III курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

STREET-ART – НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

З кожним роком стріт-арт, як окремий вид мистецтва, набуває все більшої популярності не лише у великих містах. Художники дають волю своїй фантазії і на стінах будинків дозволяють собі відтворювати все, що душа забажає: від вигаданих тварин до соціальних сюжетів. Стріт-арт розглядає весь світ як одне велике полотно.

Основоположниками стріт-арту вважається Америка і Франція. Американський стріт-арт зародився ще в 1950-60х роках в місті Філадельфії у вигляді художньої течії «графіті».

Стріт-арт (англ. Street Art – вуличне мистецтво) – об'єднав в собі різні напрямки й техніки образотворчого та монументально декоративного мистецтва в художньому осмисленні «вуличних поверхонь» (тротуарів, доріг, стін будівель і предметних форм). Тим самим стріт-арт став новою формою самовираження художника в міському просторі. Вуличні об'єкти розглядаються художниками стріт-арту, як складова частина їхнього творіння. Вуличний художник вносить принципово нові ідеї та образи в архітектурний контекст, часто контрастні і провокаційні. Вони починають домінувати: ідея художника, картина стає первинною, а сам контекст (об'єкт) – вторинним. Ще однією особливістю мистецтва «стріт-арт» є залучення глядача в своєрідний діалог з твором. Найчастіше глядач безпосередньо присутній при створенні твору стріт-арту, спостерігаючи за роботою художника на вулиці. Тим самим стріт-арт, на відміну від станкового мистецтва, твори якого експонуються в музеях і колекціях, є демократичним і доступним мистецтвом – його твори відкриті для сприйняття великої кількості людей. Слід відзначити, що на відміну від традиційної суперграфіки, стріт-арт поряд з композиційно-декоративними функціями володіє переважно глибоким соціальним і культурно-філософським змістом. Це об'єднує вуличне мистецтво з класичним станковим мистецтвом. У деякій мірі стріт-арт можна розглядати як особливу форму синтезу традиційного живопису та графіки з масштабною суперграфікою в місті, що освоює значні за своїми розмірами площі.

Становлення стріт-арту, як самостійного виду образотворчого мистецтва в місті відбувалося під впливом ряду факторів. Художники змінили мистецтво, розташовуючи свої шедеври в зовсім незвичних місцях. Серед них і вже згадані пішохідні вулиці, і складається ситуація в сучасному постіндустріальному суспільстві, пов'язана з переоцінкою цінностей. Вуличні художники прагнуть зробити так, щоб ці витвори самі спілкувалися з перехожими та задавали їм різні питання. Крім того, появлення в міських просторах нового виду

зображувального мистецтва стало можливим в тому числі і завдяки розвитку нових методів, і технологій в образотворчому мистецтві. А стріт-арт - це, перш за все, соціальне явище. Воно відображає саме суспільство, його смаки, прагнення, і, звісно, фантазію художників. Вуличні художники часто подорожують між країнами, щоб розширювати свої уявлення про різні види стріт-арту та втілювати їх у свої роботи.

Отже, стріт-арт може вступити в конфлікт з окремими елементами цілого: візуальне розрушення окремого об'єкта виправдано візуальним перетворенням об'єкту, не тільки більш великого, але і набагато більш об'ємного за художнім змістом – архітектурно дизайнерського комплексу.

Він став своєрідним засобом підвищення художньої якості архітектурних фасадів, малобюджетної забудови та декорування глухих торців будівель, опірних стінок та огорож.

Головним завданням вуличного мистецтва є перехід різних форм образотворчого мистецтва у вуличний простір. Графічні та живописні зображення тут наносяться на форму об'єкта, переутворюючи її – збагачуючи, розвиваючи, змінюючи, а при необхідності і руйнуючи.

Список використаних джерел

1. Михайлов, С. М. Дизайн Современного города: Комплексная организация предметнопространственной среды (теоретикометодологическая концепция): автореф. дис. док. иск. – М., 2011. – 29 с.
2. <http://bzh.life/posts/sila-iskusstva-kak-strit-art-menyaet-goroda>.
3. http://ipress.ua/photo/stritart_urbanistychnyy_prysmak_velykogo_mista_24889.html.
4. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%82-%D0%B0%D1%80%D1%82>.
5. Крутой стрит-арт: ожившие улицы.
6. <http://www.adme.ru/hudozhnikiiartproekty/krutojstritartozhivshieulicy318455/>.

Теник Галина,
*студентка II курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ВПЛИВ СУЧАСНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА ВНУТРІШНІЙ СВІТ І ПОВЕДІНКУ ДИТИНИ

В наш час все більше уваги громадськості та науковців привертають актуальні і болючі для українського суспільства проблеми, зокрема посилення негативного впливу на дітей засобів масової інформації. Особливо потужний вплив на молодь здійснює телебачення. Телебачення серед усіх інших засобів

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

інформації є засобом масової комунікації, що найлегше сприймається людиною, бо, порівняно з читанням газет або ж прослуховуванням радіо, тут людина докладає найменше розумових зусиль. Природно, що діти швидко потрапляють під вплив такого «гарного помічника» у процесі пізнання ними світу [1].

Жахи, відьми, еротика, маніяки, привиди, монстри, ніндзя, покемони, потойбічні сили, психічно хворі люди, різноманітні пророки, психотерапевти, астрологи, контактери заповнили екран. Під впливом таких сцен емоційна сфера людини розгойдується, ставлення до дійсності стає менш раціональним, росте навіюваність, психічне зараження населення [10].

Сучасна експериментальна психологія провела низку досліджень, які розкривають механізми впливу телебачення на людину, а також доводять негативний вплив телебачення на дітей. Спробуємо класифікувати вплив телебачення на психічні процеси, стани та властивості людини.

Сприйняття. Зображення на екрані телевізора не сприяє формуванню просторового та кольорового зору. Викликають занепокоєння також форма та стиль зображення людей і речей у імпортованих мультфільмах: грубі, квадратні або інші неприродні риси обличчя людей.

Пам'ять. Німецькі психологи стверджують, що діти 3-5 років, які дивляться телевізор по 2 години на день і довго граються в комп'ютерні ігри, мають проблеми з розвитком пам'яті. Яскраві емоційні образи витісняють із пам'яті людини словесну інформацію, яка подавалася до цього.

Увага. Після перегляду телевізора діти протягом певного часу погано концентрують увагу та можуть почуватися не зовсім добре. Особливо сильно впливає на увагу телереклама. Розробники реклами можуть використовувати спеціальні психологічні методи, які посилюють у людині тривогу, викликають емоційне напруження, відчуття власної самотності, а також тендерні стереотипи («тільки справжні чоловіки п'ють горілку», «романтичні та красиві жінки курять» тощо). Отже, реклама володіє широким спектром методів психологічного впливу на глядачів-споживачів і навіть дуже маленькі діти реагують на рекламу [4].

На жаль, значна частина зарубіжних мультфільмів наповнені агресивними чи аморальними сценами. Згадаймо різноманітних покемонів та кіборгів, які постійно знищують один одного. Як позитивний приклад слід згадати добрі радянські мультфільми: «Снегурочка», «Аленький цветочек», «Карлсон», «Леопольд», «Козаки» та інші, які викликають позитивні емоції і виховують прагнення до дружби, взаємодопомоги, щедрості, доброти, милосердя, любові. А деякі навіть в цілому добродушні американські мультфільми наприклад «Шрек», мають сцени, що виховують жорстокість. Наприклад шокувала сцена, коли Шрек, щоб сподобатись Фіоні, надуває жабку. Що ж тоді діти будуть робити, щоб сподобатись іншому. Дослідники виявили, що діти, які здійснили злочин, покалічивши інших дітей під час гри, взагалі не

розуміють, що таке біль живої істоти та співпереживання, бо вони не можуть поставити себе на місце тої дитини, якій вони завдали шкоди, бо батьки їх цьому не навчили, а мультфільми навпаки показували, як «прикольно» завдавати болю іншій істоті чи людині. Тому подібні мультфільми дітям не можна показувати ні в якому разі [7].

Згадаймо випадок з кількома старшокласниками ужгородської школи, які били та всіляко принижували кількох своїх однокласників та молодших дітей. Хулігани викручували дітям руки, використовували окремі «прийоми» армійської дідівщини, голову однієї жертви засовували в унітаз шкільного туалету, на одному хлопцеві імітували статевий акт. Але вони ще й зняли все це на відео, та ще й запустили в Інтернет відеоролик під назвою «Лох – це доля», щоб всі бачили, які вони круті. Багатьох вразив також той факт, що один із старшокласників показував відзняте відео своїй мамі, яка... лише весело сміялася, дивлячись, як «прикалується» її син [2; 6; 8].

Лондон. Двоє шестилітніх хлопчика повністю зруйнували будинок своїх сусідів, щоб повторити телепередачу і заслужити премію. В дитячій передачі пропонувалося самим оригінальним способом зруйнувати, побудований в телестудії будинок.

Осло. Група 5-6-ти-літніх дітей гралася в черепашки – ніндзя і на смерть забили одну із дівчаток.

Валенсія. 20-літній юнак, переодягнувшись черепашкою ніндзя заліз в сусідній будинок і зарізав подружжя і їхню дочку.

Щоб протидіяти негативному впливу на дітей ЗМІ слід об'єднати зусилля батьків, громадських організацій, відповідних державних структур. Можливо варто створювати певні просвітницькі програми, зокрема здійснювати навчання дітей вмінню аналізувати побачене на екрані, зіставлення його з реальним життям, вмінню оцінити побачене якомога різноманітніше, дати кілька прочитань одного кадру. Варто також вивчати і використовувати досвід зарубіжних країн. Зокрема у США в шкільну програму введені уроки кінокритики [4; 5].

Таким чином, вплив телебачення на поведінку сучасної дитини та підлітка є чи не найсуттєвішим. Насилля, що ллється рікою з екранів телевізорів, звичайно, наносить колосальну шкоду, особливо дітям і підліткам, які не мають достатньої здатності до опору такому впливові і відповідно формують моделі своєї поведінки в соціумі [3].

Список використаних джерел

1. Адлер А. Наука жить. – К.: Port-Royal, 1997. – 228 с.
2. Бандура А., Уолтерс Р. Подростковая агрессия. Изучение влияния воспитания и семейных отношений. – М.: Апрель Прогресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 1999. – 312 с.
3. Брайант Д., Томпсон С. Основы воздействия СМИ. Москва, Киев, 2004.

4. Булах І. С. Соціальний та особистісний простір зростання сучасного підлітка. – К.: Міленіум, 2003. – 340 с.
5. Доппа А. И. Воздействие экранного насилия на подростящее поколение: история социально-психологических исследований // Практична психологія та соціальна робота: Науково-практичний та освітньо-методичний журнал. – №8., 2000. – 7–9 с.
6. Ениколопов С. Н. Некоторые результаты исследования агрессии // Личность преступника как объект психологического исследования. – Под ред. А. В. Петрова – М.: Из-во Наука, – 1979. – С. 21–46.
7. Є. Єфимов. Навчальне телебачення: проблеми, перспективи. – М.: Мистецтво, 1976. – 174 с.
8. Іванова Л. Ю. Агресивність, жорстокість і відносини старшокласників до їх проявів. сб. Проблеми особи, профілактика відхилень в її розвитку. – Москва та Архангельськ, 1993.
9. Семенюк Л. М. Психологічні особливості агресивної поведінки підлітків і умови його корекції. – М., 1996.
10. Шерковін Ю. А. Психологічні проблеми масових інформаційних процесів. – М.: Мисль, 1973. – 215 с.

Тимків Ярина,
*студентка IV курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

АРХІТЕКТУРА – НЕ ЖІНОЧА СПРАВА?

Роль і вплив жінок в архітектурі минулого століття можна розділити на два напрямки – в одному жінка фігурує як об'єкт архітектури, в іншому - як суб'єкт. У період соціальних і промислових революцій, після століть боротьби за свої права, як об'єкт проектування жінка стала розглядатися тільки на початку ХХ століття. Перші реалізації подібних проектів набули масового характеру в 1920-х роках. Тоді вектор архітектури змінився з «патріархального» на більш демократичний. З'явилася тенденція враховувати жіноче питання і пропонувати шляхи її вирішення.

Норман Фостер, Рем Колхас, Сантьяго Калатрава, Ренцо П'яно, Даніель Лібескінд – відомі архітектори сучасності, імена яких відомі багатьом. А якщо вас запитують про видатних жінок-архітекторів? Напевно, у вас виникнуть складнощі і ви навряд чи пригадаєте декілька імен, а може й зовсім жодного. Тому в цілях масової «архітектуралізації» ми розповімо про долю слабкої статі в чоловічій професії:

Заха Хадід (Zaha Hadid) –безперечно, найвідоміша жінка-архітектор, яка працювала в напрямі деконструктивізму, або «архітектури майбутнього» [1].

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

Для цього напряму в сучасній архітектурі характерні візуальна ускладненість, несподівані зламані і нарочито деструктивні форми, а також підкреслено агресивне вторгнення в міське середовище. Яскравими представниками напряму деконструктивізму, сформованого в кінці 1980-х років, є Пітер Айзенман, Даніель Лібескінд, Рем Колхас [2].

Народилася у Багдаді (Ірак) у 1950 році. Отримала науковий ступінь з математики у Американському Університеті в Бейруті перед переїздом на навчання у лондонську Школу Архітектури при Асоціації Архітектури. Після закінчення школи працювала зі своїми колишніми викладачами Ремом Колгасом та Елією Зенгелісом у роттердамському архітектурному бюро ОМА (Office for Metropolitan Architecture), ставши одним з його співзасновників у 1977 році.

У 1980 році відкриває у Лондоні власне архітектурне бюро Zaha Hadid Architects. Протягом 1980-их викладає у Асоціації Архітектури та інших престижних закладах у всьому світі. Керує кафедрою Кендзо Танге у Вищій Школі Дизайну при Гарвардському Університеті, кафедрою Саллівена у Школі Архітектури при Іллінойському університеті в Чикаго [3].

Заха Хадід – перша жінка нагороджена Прітцкерівською премією.

Кадзуйо Седзіма (Kazuyo Sejima) – японський архітектор, лауреат Прітцкерівської премії 2010 року. Вона - перша жінка-архітектор, удостоєна честі очолювати журі венеціанського бієнале (міжнародна виставка сучасного мистецтва у Венеції) в категорії «Архітектура» в 2010 році. Крім того, вона представляє японську архітектуру, яка є для нашої пострадянської школи оплотом абсолютного мінімалізму і «вищого пілотажу» в архітектурі [4].

Вивчала архітектуру в приватному жіночому університеті Ніхон Дзйосі Дайгаку та закінчила курс 1981 року. Після навчання розпочала професійну діяльність в бюро архітектора Тойоо Іто. 1987 року Кадзуйо відкрила власне бюро Kazuyo Sejima & Partner. Разом з Рюе Нісідзавою, що був одним з її співробітників, Кадзуйо з 1995 року створила архітектурну фірму SANAA (Sejima And Nishizawa And Associates) в Токіо. Того ж таки 1995 році почала викладацьку діяльність в університеті Ніхон Дзйосі Дайгаку.

У вересні 2005 року Кадзуйо Седзімі та Рюе Нісідзаві було доручено розробку проекту нового художнього музею у французькому місті Ланс «Музей Лувр-Ланс». У 2012 році музей Лувр-Ланс відкрив свої двері для відвідувачів [5].

Архітектурні проекти, що розробляються К. Седзіма, є втіленням найчистішого мінімалізму та поєднують в собі сучасні стильові рішення. Разом зі своїм компаньйоном Рюе Нісідзава вона розробляла штаб-квартиру Christian Dior у Токіо, магазини Prada в Гонконзі і шоу-рум Derek Lam в Нью-Йорку, музеї в Японії і США та ін [6].

Карме Пінос (Carme Pinós) – іспанський архітектор. Народилася в Барселоні в 1954 році. Закінчила Вищу технічну спеціальну школу архітектури в

Барселоні в 1979 році. В Іспанії - особистість легендарна. Викладає в Колумбійському університеті, Гарварді, Політехнічній школі в Лозанні і в Академії архітектури в Мендрізіо.

Життя Карме Пінос ділиться на «до» і «після». Розділова риса пройшла в 1991 році, коли вона заснувала власне бюро Estudio Carme Pinos. Цей момент став точкою, яку Карме поставила на своє минуле. А починалося все блискуче: талановита і красива випускниця Etsab (Барселона) виходить заміж за зірку іспанської архітектури Енріко Міраллеса. У 1983 році вони відкривають архітектурну студію, яка дуже швидко набирає обертів. Однак «подвійний політ» не складається. Критики і патрони, в тому числі Френк О. Гері, передрікають Міраллеса велике майбутнє і в упор не помічають Карме, ігноруючи очевидний факт спільної творчості. В кінцевому підсумку Карме залишилася одна - без чоловіка і без роботи. Їй треба було зробити вибір: погодитися з незavidною роллю, яку нав'язують обставинами, визнати крах всього, що було сенсом її життя, або повірити в свій талант і пуститися в новий «одиначний політ». Карме вибрала друге. Передчасну кончину колишнього чоловіка у віці 45 років вона пережила, вже будучи відомим архітектором, який заснував власне бюро і досягли захоплення критиків, раніше її не замечавших. Свій шлях до успіху Карме пояснює просто: «У мене тільки один інтерес - робити мою роботу добре і бути здатною продовжувати це» [7].

Роль жінки в архітектурі, на жаль, досі недооцінена. Жінки залишилися невидимими, незважаючи на їх величезну кількість в професії, активну роботу і масу створених об'єктів. Абсолютно незаслужено існує стереотип, що їх мало, або вони менш талановиті, ніж чоловіки. Існує історична спекуляція фактами і даними в цьому питанні.

Міжнародними зірками в архітектурі навіть зараз в більшості випадків є чоловіки. Суспільство має гостру потребу просвітницьких заходів, які зможуть зруйнувати укорінені стереотипи.

Великі надії подає те, що на факультеті архітектури на сьогоднішній день досить великий відсоток молодих перспективних дівчат. Спираючись на таку статистику, можна говорити про те, що уже через кілька років роль жінки в архітектурі стане вагомшою та опиниться на одному рівні з чоловічою, адже архітектура – це мистецтво. А хто ж, як не жінки вміють творити прекрасне!

Список використаних джерел

1. <http://comfortbud.ua/statti/141-nezhinocha-profesiia-7-vydatnykh-zhinok-arkhitektoriv-chastyna-1>.
2. <http://bit.ua/2013/10/arhytektura-myra-zaha-hadyd-9-samyh-yarkyh-proektov/>.
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Заха_Хадід.
4. <http://www.archispace.com.ua/?p=113>.
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/Кадзуйо_Седзіма.

6. <http://comfortbud.ua/statti/141-nezhinocha-profesiia-7-vydatnykh-zhinok-arkhitektoriv-chastyna-1>.
7. <http://www.wday.ru/dom-eda/interer/id-4340/>.

Тимчук Іван,
*студент I курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

УКРАЇНСЬКИЙ ЖИВОПИС

Розвиток образотворчого мистецтва в Україні веде відлік із прадавніх часів. Знахідки археологів, зокрема, періоду трипільської та скіфської культур, вирізняються майстерною технікою виконання і засвідчують високий мистецький рівень витворів тодішніх жителів сучасної території України.

Український живопис у першій половині XIX ст. розвивався в загальному річищі європейського мистецтва. Панував класицизм, але паралельно з ним, чи в його надрах розвивався романтизм, закладалися підвалини реалізму як стилю. Демократично настроєні художники саме в реалізмі вбачали справжній розвиток мистецтва.

Поряд із канонічним та академічним малярством ще з княжих часів в Україні розвивається унікальний жанр «народної картини». Образи «Козака Мамає» та «Козака з бандурою» стали знаковими для українського мистецтва. Як елемент народного побуту, ці картини стали відображенням характеру та світогляду простого українського народу.

XX століття подарувало ціле гроно талановитих майстрів народного живопису, які у своїй творчості розвивають барвисті й фантастичні образи, породжені уявою та реалізовані за законами стилістики народного малярства XVIII–XIX століть і українського декоративного розпису. Це Ганна Собачко-Шостак, Параска Власенко, Наталя Вовк, Параска Хома, Марія Приймаченко, Никифор Дровняк, Катерина Білокур, Іван Сколоздря.

Кращі твори того часу характерні правдивістю життєвого мотиву, незмінною емоційною наснаженістю, витонченістю і яскравістю живопису.

Щодо портретного живопису, то в ньому переважало зображення знаті, панівної верхівки, польської шляхти. Образи простих людей зовсім відсутні.

Вияв української самотності можна відзначити у символіці зображення кольорів. Народні майстри кольором доносили до глядача суть, ідейну композицію ікони. Білий і золотистий символізували світло, перемогу, радість; чорний – горе; червоний – муку, біль, пролиту кров; синій і блакитний – кольори неба, вічного плину часу; зелений – юність і силу. Ця символіка кольорів була розроблена у творах малярства християнськими мислителями і на багато століть стала правилом для живописців.

Одним із перших українських художників, який звернувся до радянської тематики, був основоположник радянського батального мистецтва Микола Самокіш. Художник створив ряд видатних творів про героїчні подвиги народу («Розвідка», «Бій за прапор. Атака»), визвольну війну українського народу XVII ст. («Вїзд Богдана Хмельницького в Київ»).

Зображення минулого українського народу посідає значне місце у творчості І. Їжакевича та Ф. Кричевського. У картинах Івана Їжакевича образи кріпаків відтворені з глибоким співчуттям («Продаж кріпаків», «Уманська різня»).

Для розвитку українського народного мистецтва, виявлення талантів, обміну досвідом і популяризації народної творчості велике значення мають виставки виробів художньої промисловості й творів народних майстрів. У наш час в Україні існує Національна спілка майстрів народного мистецтва, до якої входять талановиті представники різних видів декоративно-ужиткового мистецтва.

Світовою славою українське мистецтво багато в чому завдячує саме творчості народних митців, серед яких — найвідоміші живописці Катерина Білокур і Марія Приймаченко. Відомо, що Катерина Білокур ніколи не робила на полотні попереднього ескізу, навіть загального плану, а починала твір з однієї квітки. Таким чином художниця створювала умови для творчого пошуку. Вона не знала, яким буде її полотно по закінченні, твір народжувався, наче сам по собі. Природний талант української майстрині вражає своєю силою, її твори викликають захоплення навіть у видатних живописців. Про це свідчить подія, що сталася 1954 року на міжнародній Паризькій виставці радянського живопису в Луврі. Цю виставку відвідав Пабло Пікассо. Побачивши твори української художниці, він промовив: «Якби в нас був живописець такого рівня майстерності, ми примусили б заговорити про нього весь світ!».

Відображаючи на полотні навколишній світ, художник виражає своє ставлення до нього, що дає підстави мистецтвознавцям визначити манеру і стиль живописця і оперувати поняттями «світовідчуття митця».

Національний художній музей України налічує близько 4000 творів живопису XX сторіччя, що визначаються високим професійним рівнем, новаторством у контексті світового і вітчизняного мистецтва, і водночас є знаковими для певних періодів української образотворчості минулого століття. Ця колекція акумулює мистецький і життєвий шлях художньої еліти України XX століття, а отже – української культури того часу. Її можна назвати художнім літописом тої доби, зібранням документів історії.

Отже, найскладнішою проблемою, пов'язаною з колекцією живопису попереднього сторіччя, є осягнення пошуків і надбань художників як у межах століття, так і в межах індивідуальної творчості: оцінюючи їхню творчість з дистанції часу, ми надаємо їй належну роль серед найкращих досягнень українського живопису XX століття. Саме під таким кутом зору треба дивитись

на колекцію живопису Національного художнього музею України, що комплектувалась протягом XX сторіччя. Тут постають нові запитання і проблеми: чи всі живописні новації припадають на перші динамічні десятиріччя, що так наполегливо привертали увагу українських художників усіх поколінь і різних творчих орієнтацій; які результати дали ці починання; як оцінити постмодернізм; чим пояснити циклічне повернення до класичних або традиційних форм і як вплинула реальна суспільно-політична ситуація століття на творчість і долю художників. На ці питання мають відповісти історичні співставлення, розуміння XX століття як своєрідного синтезу багатьох попередніх мистецьких тенденцій, що згодом дали якісно нові художні результати й індивідуальні творчі досягнення.

У XIX — на початку XX ст. українська культура продовжувала свій прогресивний розвиток, хоча це відбувалося в умовах систематичних утисків і заборон. Тому українська культура не могла нормально розвиватися за властивими їй еволюційними законами. Підсумовуючи викладений матеріал, необхідно підкреслити, що протягом XV – XVII ст. український живопис тільки починає набувати традиційних національних рис.

Список використаних джерел

1. <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=86966&pg=0http://subject.com.ua/textbook/art/10klas/72.html>.
2. <http://namu.kiev.ua/ua/about/collections/painting2/1.html>.
3. <http://uastudent.com/ukrainskyj-zhyvopys-jak-dzherelo-etnografichnyh-znan-ukrainskogo-narodu-15-17-st/>.
4. <http://www.history.vn.ua/book/dovidnik/152.html>.
5. <http://textreferat.com.ua/referat2.php?id=13810>.

Федоришин Любава,

*студентка I курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

РОЛЬ ФОТОГРАФІЇ У ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

*У наш час все існує заради того, щоб закінчитися фотографією.
Фотографія муміфікує час.*

Анрі Базен

Таке мистецтво, як фотографія набирає все більшої популярності в сучасному світі.

Історія фотографії – це захоплююча історія про те, як завдяки звичайній фотографії можна зафіксувати мить, дивлячись на яку, ми можемо переноситись в той чи інший період нашого життя.

«Життя кожної людини – це творчість, бо сама людина впливає на те, що в ньому відбувається» – Ігор Гайдай.

Перша фотографія з'явилась на світ 194 роки тому. Фотографія, зроблена Жозефом Ньепсом мала назву «Накритий стіл», однак вона не збереглася. Тому, першою в історії фотографією вважають «Вид із вікна», отриманий ним 1826 року за допомогою камери-обскури на олов'яній пластинці, вкритій тонким шаром асфальту. Зйомка тривала 8 годин при яскравому світлі.

З того часу і до сьогодні фотокамери модернізувались і ставали все кращими і зручнішими в користуванні.

В сучасному світі цифрові фотокамери практично витіснили з ужитку плівкові фотокамери.

Фотографія не безпристрасне дзеркало світу, митець у фотомистецтві спроможний змалювати своє особисте ставлення до знятого на знімку явища через ракурс зйомки, розподіл світла, вміння правильно вибрати момент зйомки.

За допомогою фотографії деколи можна сказати навіть більше, ніж за допомогою слів.

Фотографія цікавить практично кожну людину, не залежно від її професії. Кожен може знайти щось для себе, наприклад, з точки зору економіки, фотографи добре заробляють. Для зйомки потрібне якесь цікаве місце з гарною локацією – в такому випадку буде простіше архітектору або дизайнеру.

З точки зору юристів, кожен фотограф пише в куті свої ініціали, в більшості випадків тут в пригоді стають юристи, котрі можуть допомогти захистити авторські права на фото.

Отже, фотографія, як мистецтво охоплює кожну людину не зважаючи на її професію, допомагає передати свої думки і почуття, допомагає зберегти безцінні щасливі миті життя ,дивлячись на які, неодмінно з'являтиметься усмішка на обличчях тих людей, котрі будуть передивлятися ці фото.

Список використаних джерел

1. <http://life.pravda.com.ua/person/2014/07/16/175150/>.
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F>.
3. <http://tsn.ua/tsikavinki/napisaniy-ruchkoyu-portret-rudoyi-divchini-pidirvav-internet.html>.

Юскович Валерій,
*студент IV курсу факультету архітектури та будівництва
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

БІО-ТЕК – СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК В АРХІТЕКТУРІ

У ХХ столітті архітектурний розвиток, що стимулюється цивілізаційною рефлексією, почав рухатися у бік симбіозу і колажності різних сфер людської діяльності. «Архітектура як скульптура» народила Гауді і Ле Корбюзьє. «Архітектура як інженерія» породила напрями функціоналізм і хай-тек. У зв'язку з крахом парадигми модернізму і кризою позитивізму виник деконструктивізм, як постмодерністська реакція на попередній конструктивізм. Сьогодні, актуальними архітектурними течіями є: неоконструктивізм, хай-тек, деконструктивізм і біо-тек, умовно об'єднані в категорію «неомодернізм» [2].

Деконструктивістська теорія відрізняється від постмодернізму тим, що перша розмиває й руйнує загальну картину світу, найбільш яскравим втіленням якої є архітектура. Постмодернізм більше схожий на якийсь настрій сучасної культури, який позначається частіше в практиці мистецтва. В архітектурі він позначається м'якше, грайливо, по суті, не перевертає всіх уявлень про архітектуру, головне його досягнення – критика принципів модернізму, але не створення небувалої, «іншої» архітектури [2].

Біо-тек – архітектурний рух, що знаходиться на стадії написання маніфестів. На противагу деконструктивізму та хай-теку, архітектурна виразність конструкцій будівель біо-тека досягається запозиченням природних форм. Проте, пряме копіювання природних форм не дає позитивних результатів, оскільки, в архітектурі з'являються нефункціональні зони. Слід зазначити, що концепція біо-тека передбачає не лише опосередковане, але й пряме використання форм живої природи в архітектурі [2; 3].

Біо-тек – напрямок в архітектурі, який, на противагу хай-теку, звертається не до елементів конструктивізму і кубізму, а до природних форм. Послідовники цього стилю прагнуть втілити в незвичайному дизайні принципи «зеленого» будівництва. Замість строгих і чітких форм «хай-теку», екологічні стилі використовують плавні лінії. Відсутність орнаменту замінюється внесенням природних мотивів в оздоблення приміщень (наприклад шпалери з сухого листя) [1].

На відміну від технологічного стилю, в якому не використовуються додаткові аксесуари, в еко-стилі проходить процес зближення з природою за рахунок використання природних елементів декорування в вигляді зимового саду або окремо лежачих каменів. На зміну високотехнологічним матеріалам: металу, склу і пластику приходять натуральні: дерево, бавовна, глина та інші. Рівні глянцеві і матові поверхні замінюються фактурами природних структур, таких як волокна, гілки дерев і солома. Вибір кольору визначається не

його коректністю, а психологічною асоціацією, пов'язаною з живою природою: неба, трави, води, землі [4].

Стиль біо-тек розвинувся з біоніки – прикладної науки, прихильники якої для вирішення складних технічних завдань шукають натхнення в природі. Подібні принципи застосовував ще Леонардо да Вінчі, коли проектував літальні апарати, спостерігаючи за птахами. Є думка, що в новий час перший крок на шляху становлення концепції біо-тека зробив британський архітектор Френк Ллойд Райт в 1939 році. За його словами, архітектурна споруда має бути схожа на живий організм, який росте у відповідності з законами природи, в гармонії з навколишнім середовищем. Цю єдність мистецтва, науки і релігії він назвав органічною архітектурою [1].

Біо-тек в сучасному розумінні виник в кінці ХХ - початку ХХІ століть і до сьогоднішнього дня перебуває на етапі формування. Найвідоміші архітектори, які створили проекти будівель в стилі біо-тек: Грег Лінн, Кен Янг, Майкл Соркін, Фрай Отто, Ян Капліцкій, Ніколас Гримшоу, Сантьяго Калатрава і Норман Фостер. Серед їхніх робіт кілька громадських будівель, наприклад, Національний космічний центр Великобританії, Місто мистецтв і наук у Валенсії, Художній музей Мілуокі, Лондонський «Корнішон». Зустрічаються також і житлові будинки, наприклад, «Наутилус» в Мексиці [1].

Будинки в стилі біо-тек часто несиметричні, мають форму коконів, дерев, павутини, форму гнізд або печер. Вони повторюють форми тварин, людей або частин їхніх тіл (зооморфізм, антропоморфізм), а також рослин (фітоморфізм).

Біо-тек втілює філософську концепцію, сенс якої – створити новий простір для життя людини як творіння природи, об'єднавши принципи біології, інженерної справи та архітектури. Саме тому, будинку в цьому стилі найчастіше стають екологічними. У будинках встановлюють сонячні батареї, колектори для збору дощової води, влаштовують тераси із зеленими насадженнями, віддається перевагу природному освітленню та вентиляції. Іноді природні форми використовуються для вирішення непростих інженерних задач, безпосередньо не пов'язаних з архітектурою. Наприклад, штучний острів Пальма-Джумейра в Дубаї створено у вигляді крони фініка. Саме така форма забезпечує оптимальне співвідношення тривалості берегової лінії і довжини шляху до найбільш віддалених від кореня пальми житлових об'єктів [1].

Список використаних джерел

1. Біо-тек – напрям в архітектурі. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zagorodna.com/uk/budivnictvo/biotek--napriam-v-arhitekturi.html>.
2. Бойко О. Деконструктивізм і біотек як можлива перспектива розвитку архітектури ХХ-ХХІ століття. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zbirnik.mixmd.edu.ua/2010_5_ua/30.pdf.
3. Новиков Д. Био-тек (bio-tech) в архитектуре. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://novikov-architect.ru/bio-tech.htm>.

**СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ:
АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО**

Матеріали III круглого столу, 2016

4. От «хай-тека» к природе – стиль «био-тек». / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lyubimiydom.com/2013/12/09/ot-hay-teka-k-prirode-stil-bio-tek/>.

ЕКОНОМІКА

Бойко Мар'яна,
*студентка IV курсу економічного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ: ПРОБЛЕМНИЙ АСПЕКТ

Серед найголовніших порушень прав людини в сучасному світі актуальним є злочин, який має багато назв – «біле рабство», «торгівля людьми», «контрабанда людьми». За оцінками експертів щорічно 1-2 млн. людей стають «живим товаром». Наприкінці ХХ сторіччя з його проявами зіткнулась і Україна.

Наша держава – це країна, з якої, як правило, здійснюється експорт жінок на світові ринки інтимного бізнесу – в Туреччину, Італію, Польщу, Іспанію, Німеччину, країни колишньої Югославії, Угорщину, Чехію, Грецію, Російську Федерацію, Об'єднані Арабські Емірати, Ізраїль, Сполучені Штати Америки та інші країни. В міжнародній системі Україна визначена як країна - постачальниця жінок. Саме громадянки України зараз складають значну частину живого «товару» на відкритих і таємних ринках Європи та Азії.

Негативний вплив від торгівлі людьми полягає ще й у поширенні венеричних захворювань, СНІДу, формуванні моральної деградації та відчуженості особистості, втрати родинних зв'язків, зруйнуванні суспільної моралі, небезпечному «звиканні» громадської свідомості до негативного явища, поширенні депресивних синдромів та суїцидальних тенденцій, зростанні агресивності та жорстокості. Торгівля жінками сприяє знищенню генофонду нації, оскільки злочинними угрупованнями втягуються у проституцію лише фізично здорові та найпривабливіші дівчата.

СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ПОШИРЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Предметом торгівлі може бути будь-яка особа незалежно від статі та віку: чоловіки – з метою експлуатації в праці, діти – з метою використання у жебрацтві, жінки – для сексуального рабства, будь-які особи – для вилучення і трансплантації органів.

Торгівля людьми означає здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачі, приховування або одержання людей шляхом погрози силою, її застосування або інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою, вразливістю положення або шляхом підкупу у вигляді платежів або вигод, для отримання згоди особи, що контролює іншу особу.

Проблема торгівлі людьми – одного з найнегативніших явищ сучасного суспільства – уперше була піднята правозахисниками на початку ХХ століття. У

той час особлива увага приділялася жінкам з Великобританії, яких змушували до проституції в країнах континентальної Європи. Так з'явився термін «біле рабство», який пізніше поширився на загальне поняття торгівлі людьми.

Економічні проблеми, незадовільний стан ринку праці, значний рівень безробіття і низький рівень життя населення спонукають громадян України шукати роботу за кордоном. Легально щорічно працевлаштовується за кордоном 50-60 тисяч осіб. Але нині майже 4 млн. громадян України працюють за кордоном нелегально. Більшість виїжджають за туристичними чи приватними візами, працюють без необхідних документів, дозволів та контрактів, а це робить їх безправними, і стає причиною потрапляння в тенета торговців людьми.

Загалом загострення проблеми торгівлі людьми в Україні зумовлене низкою соціально-економічних, правових та організаційних чинників, а саме:

- Низькі заробітки більшої частини населення, загальне зниження життєвого рівня та матеріальна незабезпеченість;
- Нестача робочих місць, безробіття, особливо серед молоді (в першу чергу жінок);
- Корумпованість представників різних гілок влади.

БОРОТЬБА З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Важливими кроками по вдосконаленню міжнародного співробітництва у сфері протидії торгівлі людьми стали Міжнародна Конвенція про боротьбу з торгівлею білими рабниками від 4 травня 1910 року; Міжнародна Конвенція про Заборону торгівлі жінками й дітьми від 30 грудня 1921 року з поправками, внесеними Протоколом, затвердженим Генеральною Асамблеєю ООН 20 жовтня 1947 року; Міжнародна Конвенція про Заборону торгівлі неповнолітніми жінками від 11 жовтня 1933 року із змінами, внесеними в неї вищезгаданим Протоколом.

Започаткування ефективного міжнародного механізму було закладено у 1949 році Генеральною Асамблеєю ООН шляхом прийняття Конвенції про боротьбу з торгівлею людьми і експлуатацією проституції третіми особами, яка набрала чинності в Україні 15 лютого 1955 року.

Сучасним міжнародно-правовим документом щодо протидії торгівлі людьми є Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності та Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює її. У грудні 2000 року в м. Палермо (Італія) Україна, спільно з іншими 124 країнами світу, підписала ці міжнародні документи і ратифікувала 4 лютого 2004 року на сесії Верховної Ради України.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

1. Ніколи нікому у жодному разі не віддавайте свої ідентифікаційні документи крім офіційних службовців! Завжди отримуйте та сплачуйте за свій закордонний паспорт, візи та проїзні документи самі.
2. Обов'язково візьміть із собою копію внутрішнього та закордонного паспортів.
3. Ви можете отримати додаткову інформацію, зателефонувавши до громадських організацій, що протидіють торгівлі людьми в Україні.
4. Переговори про працевлаштування за кордоном, навчання, туристичні подорожі чи шлюб не ведіть наодинці з агентом.
5. З метою працевлаштування за кордоном необхідно укласти трудовий договір зрозумілою для вас мовою. Такий договір оформляють у двох примірниках, один з яких залишається у Вас.
6. Якщо Ви їдете за кордон законно працювати, необхідно отримати робочу візу. Туристична або гостьова віза не дає права на роботу.
7. Залиште своїм родичам та друзям декілька копій наступних документів: внутрішнього паспорту України, закордонного паспорту, візи, контракту, свідоцтва про народження, проїзних документів та фотографії.
8. Якщо за кордоном Ви потрапили у важку ситуацію, зверніться по допомогу до посольства або консульства України в країні перебування або зателефонуйте до Міністерства закордонних справ України.

Список використаних джерел

1. Закон України Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрю) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, № 19, ст.263.
2. Навчально-методичний посібник / Заг. ред. К. Б. Шевченко та О. А. Удалової. – К.: «Версо 04», 2005. – 210 с.
3. Протидія торгівлі людьми. Інформаційно-аналітичний збірник під редакцією С. Нетецького. – К.: Winrock International.
4. www.rada.kiev.ua.

Габура Роман,
*студент IV курсу економічного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ

Фінансова грамотність виражає вміння розпоряджатися коштами з мінімальними ризиками та максимальним прибутком. Отож, фінансова грамотність поєднує фінансові знання, навички та фінансову поведінку особи, щодо ефективного управління особистими фінансами, задля прийняття грамотних фінансових рішень. Ці знання та навички означають:

- розуміння призначення фінансових установ, інститутів, їх відповідальності
- планування сімейного бюджету на тривалий період
- ази юридичної та податкової грамотності
- вміння шукати і знаходити потрібну фінансову інформацію
- планування реалізації потреб сім'ї у довгостроковій перспективі [1].

Виявляється, що в українців дуже низький рівень використання фінансових послуг. Цікаво, що 27 % громадян взагалі не роблять заощаджень, ті ж які практикують заощадження частіше відкладають їх на чорний день.

Проте, через недостатню обізнаність про фінансові установи, кожен другий заощаджує вдома, при цьому щоденно втрачаючи свої кошти.

Характерним є також значна недовіра до фінансових установ у кожного четвертого українця через гіркий досвід з банківськими установами щодо споживчого кредиту. Через те, що половина українців мають тільки загальні уявлення про рівень їхніх доходів та витрати, це не дає їм можливості визначити, що відбувається з їхнім бюджетом, куди діваються гроші.

Направду, в більшості українців склалося відверто пасивне ставлення до створення власного добробуту та зовсім нерозвинута філософія «опори на власні сили». Виявляється, що 39 % населення нашої країни не мають банківських рахунків. Більшість українців користуються лише базовими фінансовими послугами, серед яких:

- оплата комунальних платежів через банк (72 %);
- користування банківським рахунком та пластиковою картою (68 %);
- споживчий кредит (30 %);
- проведення платежів через термінали платіжних систем (38 %);
- користуються послугою переказу грошей через банк (92%);
- обмін валюти (31 %) та інше.

Однак, українці практично не користуються так званими інвестиційними послугами, зокрема такими фінансовими інструментами, як акції, облігації або інвестування в недержавні пенсійні чи інвестиційні фонди.

Проте понад 60 % українців вважають себе фінансово грамотними, однак близько 20% з них змогли дати 5 правильних відповідей на 7 простих математичних запитань, без яких неможливо управляти власними фінансами. Кожен третій українець вважає, що купувати речі в кредит є виправданим. Все це свідчить про низький рівень фінансової грамотності населення[2].

При цьому, населення не зацікавлене в отриманні більшого обсягу інформації про фінансові продукти. А тепер судіть самі: як виявляється українці мало цікавляться новинами з фінансового сектору. Трьома «фінансовими» питаннями, які відслідковує більшість населення є:

- динаміка індексу інфляції
- зміни у рівні пенсійного забезпечення
- зміни цін на ринку нерухомості.

Список використаних джерел

1. Що таке фінансова грамотність? – Режим доступу: <http://trn.work.ua/news/991/>.
2. Підвищення фінансової грамотності населення. – Режим доступу: <http://vseprogroshi.com.ua/ocinit-finansovu-gramotnist-ukrayinciv.html>.

Єркович Єлена,
*студентка IV курсу економічного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ІНФЛЯЦІЯ В УКРАЇНІ В 2015 РОЦІ

У перші три місяці 2015 року індекс споживчих цін в Україні продемонстрував різке зростання.

Показники перевищили не тільки аналогічні показники 2014 року, але і вперше за 10 років вийшли за межі 10% в місячному вираженні, відзначають експерти аналітичної групи Da Vinci AG у кварталному прогнозі Ukrainian Economic Trends Forecast, переданому УНІАН.

Основною причиною зростання інфляції, аналітики, називають девальвацію національної валюти, яка більшою чи меншою мірою відобразилася в зростанні цін на різні групи товарів і послуг.

«Незважаючи на зростання тарифів на комунальні послуги, інфляційне прискорення було задано імпортними товарами, включаючи продовольчі товари (+27,9%), побутову техніку (+22,4%), а також транспортні послуги (26,5%) та охорону здоров'я (+18,1%), в яких суттєва частка імпортних складових (ПММ, лікарські препарати)», – йдеться у звіті.

На думку експертів, корінними причинами інфляції була помилкова валютно-курсова політика в період 2009-2013 роки.

Ключовим драйвером цін на продовольчу і непродовольчу групу товарів вітчизняного та імпортного виробництва так чи інакше стала девальвація національної валюти. Якщо для імпортних товарів девальвація мала прямий вплив на ціноутворення, то для більшості вітчизняних товарів підвищення цін стало результатом імпортної складової собівартості товарів: пально-мастильних матеріалів та енергоносіїв, насінневого матеріалу, добрив, комплектуючих і т. д. На зростання цін впливало також збільшення витрат виробників на зберігання продукції.

Збільшенням витрат на опалення та освітлення теплиць, транспортування вплинули на цінову політику овочів. Зниження запасів фруктів у сховищах, зростання витрат на зберігання і вплив девальвації на імпортні продукти стали причиною зростання цін на цю категорію товарів.

Частка імпортної риби на вітчизняному ринку становить близько 80% і має тренд до збільшення. У зв'язку з цим даний продукт залежний від курсу національної валюти, а низька частка української риби на ринку не дозволяє грати на пониження ціни, – відзначають в Da Vinci AG.

За оцінками експертів, зростання цін, хоча і не такими високими темпами, продовжиться.

«Ключове питання: збереження невеликої волатильності курсу гривні. Виробники та імпортери будуть продовжувати грати на підвищення цін, намагаючись виходити на більш-менш прийнятний рівень рентабельності і закладати в кінцеву ціну помірні валютні ризики. Зростання цін на імпортні товари буде дещо компенсуватися зростанням споживання вітчизняних товарів, які отримують додаткові конкурентні переваги у зв'язку з ціновою доступністю», – йдеться у звіті.

Однак, як зазначають аналітики, зниження купівельного попиту населення буде працювати на загальне зниження споживання.

На їхню думку, на відміну від минулого року, коли спостерігався перехід населення з заощаджень до споживання, зростання інфляції в 2015 році посилить тиск на заощадження населення, що призведе до радикальної зміни структури споживання і витрат. Все це призведе до скорочення «подушки» резервів у населення і підвищення його вразливості перед коливаннями ринку.

За оцінками аналітиків, зниження споживчого попиту в поєднанні з переорієнтацією значної частини населення на споживання товарів вітчизняного виробництва дозволить певною мірою стримати темпи зростання інфляції на рівні 40% за підсумками року.

Кравчук Юлія,
*студентка IV курсу економічного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

**УКРАЇНСЬКІ ГРОШІ – ЯК КАРТА ПАМ'ЯТОК, ОКРАСА І НАВІТЬ
ЗАШИФРОВАНА ІНФОРМАЦІЯ**

Необхідність дослідження даної теми викликана масовим використанням пластикових карток в розрахункових операціях, також різного роду цінних паперів та втрата популярності готівки. Сьогодні безготівковий грошовий оборот поступово витісняють готівково-грошові розрахунки в грошових системах різних країн.

Практично жодне суспільне явище не відбувається без участі грошей, нажаль. Та давайте знайдемо тут і позитивну сторону, адже грошові купюри – такий же національний символ, як герб, гімн чи прапор країни, і навіть туристичне надбання, яке може надихнути на незвичайну подорож.

Сучасна гривня введена в обіг 2 вересня 1996 року. Однак перші банкноти гривні були виготовлені в Канаді фірмою *Canadian Bank Note Company* ще в 1992 році. Сьогодні ж в обігу перебувають 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200, та 500 гривневі банкноти.

Символ гривні, який був уведений 1 березня 2004 року, вибирали довго і не без проблем. Зрештою обраний був варіант графічного символу гривні, який складається з двох елементів: рукописному варіанті букви «з» (кирилиця) - вона позначає першу букву в назві «гривня» двох горизонтальних паралельних ліній (вертикальні лінії символізують стабільність гривні - нацвалюта твердо стоїть «на двох ногах»).

Серед банкірів розповсюджений жарт з приводу символізму залежності гривні від курсу долару. Якщо накласти знак гривні на знак долару, вийде «в'язень» за решіткою.

А англійська *s*, українська *з* утворюють знак нескінченності.

На гривневих банкнотах зображенні обличчя відомих кожному українцю людей, а також визначні історичні місця мальовничої України.

За даними європейських експертів, українська валюта отримала статус найкрасивішою в світі завдяки вдалому дизайну, адже, на думку людей, її хочеться розглядати і вивчати. Особливо впадає в очі фіолетова яскрава купюра номіналом 200 гривень.

Не можемо не згадати той факт, про цікаві знахідки, на банкнотах та монетах України. Після «помаранчевої революції» на всіх українських монетах з боку герба зображена масонська лілія, вона ж є і на 200 гривневій банкноті. За певною інформацією – це лілія, масонський символ який є символом ложі Пріорат Сіону. На офіційному сайті Національного банку є пояснення усіх

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

символів монет, окрім цього. Так само від офіційних осіб неможливо добитися жодних пояснень стосовно цих речей.

На українській банкноті номіналом 500 гривень зображений масонський знак – «усевидяче око або Промениста дельта» (знак обізнаності або принципу свідомості). Г.Сковорода, зображений на купюрі, був постійним членом масонського ложе. Око, поміщене в центр трикутника – це так зване Усевидюче око. Піраміда позначає владну вершину.

На думку масонів, весь світ – це машина, створена геніальним архітектором. Деякі дослідники вважають, що піраміда символізує строгу ієрархію і підпорядкування світових валют.

Отже, не варто спішити і відставляти готівку на другий план. Безготівкові розрахунки це звичайно зручно, але саме так ми свідомо відмовляємось від національних елементів, обізнаності та піддаємось контролю. І як не дивно саме через Національну Банкноту ми часто знайомимо світ з нашими пам'ятками культури, активними діячами, системою економіки та навіть інформацією яка в принципі не висвітлюється ЗМІ.

Мірчук Володимир,
студент III курсу економічного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

НЕЗАКОННА ТОРГІВЛЯ ЯК СПОСІБ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Суть даної роботи полягає збагаченні державного бюджету та зменшення видатків з нього. Значна частина всіх товарів чи послуг реалізовується в тіні від держав, через те що держава обкладає ці товари великими податками, а інколи і взагалі забороняє продавати певні товари по тим чи іншим причинам.

Найбільш поширеними товарами на «чорному ринку» є зброя, наркотики та люди (в рабство та на органи). Оскільки щоб отримувати грошові кошти з наркотиків потрібно їх легалізувати, аналогічна ситуація із зброєю, а це буде негативним фактором в розвитку держави. Я пропоную розглянути не зовсім демократичний спосіб збагачення та заощадження державних коштів, а саме людей.

Розглянемо перший варіант:

Люди які перебувають у місцях позбавлення волі перебувають на державному утриманні, тобто держава витрачає гроші на харчування, утримання приміщення, охорону та працівників. Я пропоную наступний розвиток подій: Потрібно створити робочі місця для людей позбавлених волі, це можуть бути шахти, заводи, лісопилки та інше. В залежності від злочину поділити людей на рівень праці (легкий, середній та важкий) та вміння. Таким чином держава компенсує затрати на їх утримання, окрім цього можливий

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

додатковий дохід який держава може визнати як додаткові надходження, або ж розділити його з працівником який виготовляв продукцію. Звичайно для цієї задумки потрібно щоб із бюджету виділялися грошові кошти на те щоб створити такі робочі місця, і створюватись вони мають уже в стабільній країні а не тоді коли скорочуються робочі місця для звичайних людей, але це не повід задуматись над цим.

Розглянемо другий варіант:

Цей варіант буде стосуватися тих людей які навмисно позбавили життя іншу людину, або ж кілька людей. На даний момент органи людей є дуже дорогими, тому мала кількість потребуючих людей в пересадках органів може собі дозволити такі операції. Отже, зобов'язати тих людей які навмисно позбавили іншу людину життя віддати, наприклад, свою нирку потребуючій людині і відбути своє покарання. Якщо ж людина позбавила життя більше одного, то зобов'язати її до забезпечення всіма своїми органами для людей які потребують пересадки. Для здійснення даного варіанту потрібен не тільки закон а і розуміння громадян, оскільки даний підхід є не звичайним і несе за собою смерть.

ПРАВО

*Антіш Тетяна,
студентка III курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ЗАХИСТ ПРАВ ОСОБИ , ЯКА ЗОБРАЖЕНА НА ФОТОГРАФІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

З розвитком Інтернету на світовій арені появляється новий простір для самореалізації та самовдосконалення. А соціальні мережі все частіше стають способом для розповсюдження різної інформації про людей, ознайомлення з їх особистими даними та фотографіями. Через легкість відтворення на матеріальному носії фотографії, як об'єкта авторського права, право авторства періодично порушують.

У пункті 10 частини 1 статті 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» одним із об'єктів авторського права визначено фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії [1].

Відповідно до Положення Закону України «Про захист персональних даних» персональні дані – це відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка може бути ідентифікована. Таким чином, за допомогою фотографії може бути встановлено певну особу, а отже, фотографії підпадають під визначення персональних даних [2].

Найчастіше оприлюднення та опублікування фотографії фізичної особи здійснюється саме в соціальних мережах. Тому, саме з цього моменту фактично можливий процес порушення авторського права особи на фотографію.

Питання про використання фотографії в соцмережах має двосторонній характер.

З іншого боку, розповсюджуючи власні фотографії у мережі ми знаємо про ризик такого поширення власних даних. Кожен охочий може скопіювати фотографію, розміщену на сторінці, оскільки до неї відкритий доступ. Ставши членом мережі, ми укладаємо своєрідний публічний договір та договір приєднання.

Наприклад, така функція, як «репост», наявна в соціальних мережах, може трактуватися як згода на розповсюдження того чи іншого зображення. Якщо ж функція «репост» буде відключена, чуже фото не можна буде використовувати [3].

Для захисту від порушень авторського права в мережі Інтернет ми можемо використовувати технічні засоби або ж здійснювати захист юридичними способами.

Щодо технічних засобів то у таких соцмережах, як ВКонтакте, Facebook та Однокласники для всього, що публікується вами, встановіть опцію «Тільки для друзів». Якщо у вас є акаунт в Twitter - закрийте його від сторонніх. Тоді ваші твіти зможуть читати тільки ті, кому ви особисто дозволите.

В процесі неправомірного розміщення фотографії в мережі Інтернет фігурують кілька осіб, серед яких власник доменного імені, власник сайту (який може бути іншою особою, ніж власник доменного імені), власник хост-сервера, провайдер послуг зв'язку мережі Інтернет. Відповідно, в мережі Інтернет порушника прав автора ідентифікувати більш складно у порівнянні з порушенням авторських прав на фотографії в друкованих виданнях [4].

Соціальні мережі тлумачать згоду, яку користувачі дають при підключенні до їхніх послуг, як повну згоду на вторинне використання персональних даних. Насправді користувачі мають мінімальну інформацію і жодного контролю над вторинним використанням, у т.ч. продажем чи розкриттям їхньої персональної інформації небажаним групам. У новітній літературі висловлено чимало пропозицій із питань правового захисту у соціальних мережах. У Канаді, окремих штатах США та країнах Євросоюзу такого роду законодавство вже діє. Фахівці спільні у тому, що соціальні мережі повинні надавати своїм користувачам конкретні можливості для захисту свого права на приватність і водночас нести юридичну відповідальність перед користувачами за дотримання своєї політики конфіденційності. Соціальні мережі мають забезпечувати, аби користувачі не втрачали свою конфіденційність і контроль над особистою інформацією, що зберігається у постачальника послуг [7].

Також рекомендується застосовувати технічні засоби захисту фотографій, таких як, наприклад, водяний знак з іменем автора або цифрову стенографію, що дозволить непомітно від людського ока записати інформацію в файл із зображенням [5].

Найпоширенішою є система так званих «цифрових водяних знаків», впроваджуваних у твори (тексти, графічні зображення і тощо) у мережі. Їх перевага полягає в тому, що при звичайному візуальному розгляді зображення користувач не бачить яких-небудь закодованих позначень – значка копірайта ©, імені автора, року видання. Однак потім при застосуванні певного програмного засобу можна довести, що файли містять додаткову інформацію, що вказує на особу, яка її записала [5].

У разі розміщення Ваших фотографій у мережі Інтернет, насамперед необхідно звернутися до адміністратора веб-сайту з вимогою припинити порушення законних прав та видалити фотографічні зображення з веб-сайту. Оскільки потрібно пам'ятати, що – розміщення громадянином фотографій в Інтернеті не надає права іншим особам використовувати їх без згоди правовласника [6].

Але якщо такі вимоги не будуть задоволені, то слід звернутися до суду, що спричинить за собою не тільки видалення зображень з мережі, а й стягнення матеріальної та моральної шкоди з правопорушника. Не зайвим буде також звернутися з відповідною заявою до Управління по боротьбі з кіберзлочинністю МВС України та Державної служби України з питань захисту персональних даних [6].

Юридичним засобом захисту фотографії могла б бути її реєстрація в уповноваженому органі, але це доволі клопітливо та недешево для цифрового зображення. Всі ці способи не є достатньо дієвими і не дають бажаних результатів, що викликає потребу у розробці нових методів охорони фотографічних творів [7].

Таким чином, аналіз вищевикладеного дозволяє зробити висновок, що захист прав фотографії в соціальних мережах є найбільш складним та невирішеним питанням. Оскільки якщо існування технічних засобів захисту фотографії є явним, то існування юридичного захисту на фотографію в соцмережах взагалі не закріплюється ні нормативно-правовими актами, ні практикою судів.

Вважаємо за доцільне використовувати практику США та деяких країнах Євросоюзу щодо захисту прав особи, яка зображена на фотографії в мережі Інтернет. В першу чергу, соціальні мережі, як контрагент публічного договору, повинні надавати своїм користувачам конкретні можливості для захисту свого права на приватність і водночас нести юридичну відповідальність перед користувачами за дотримання своєї політики конфіденційності. Соціальні мережі належним чином повинні забезпечувати дотримання прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи: право на індивідуальність; право на особисте життя та його таємницю; право на інформацію; право на захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- і відеозйомок; право на охорону інтересів особи, зображеної на фотографіях та в інших художніх творах мистецтва. Всі ці права спрямовані, в тому числі, для захисту користувачів на свою конфіденційність та захисту прав особи, яка зображена на фотографії в мережі Інтернет.

Варто зазначити, що контроль над особистою інформацією, що зберігається у постачальника послуг можна забезпечити за допомогою застосування технічних засобів для захисту фотографій. Наприклад, водяний знак з іменем автора або цифрову стенографію, що дозволить непомітно записати інформацію в файл із зображенням, який при використанні буде відтворюватись.

Список використаних джерел

1. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

2. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.
3. Гродовська О. П. Правила використання в соціальних мережах авторських фотографій. – [Електронний ресурс]. / Олеся Павлівна Гродовська. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.go-advocate.com/pravylya-vykorystannya-v-sotsialnyh-merezhah-avtorskyh-fotohrafij/>.
4. Дорожко Г. Питання охорони та захисту цифрових фотографічних творів. / Г. Дорожко, Є. Кіф'юк / Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2010. – №4. – С. 25–28.
5. Іващенко В. А. Технічні способи захисту авторських прав у всесвітній мережі Інтернет на етапі до порушення. / Іващенко Віктор Анатолійович – 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intellect21.cdu.edu.ua/?p=281>.
6. Лашин О. Захист персональних даних в інтернеті. Що робити людині, якщо фотографії з її зображенням потрапили в «мережу» / Лашин Олександр 2014 р.
7. Серьогін В. О. Соціальні мережі як загроза прайвесі. / В. О. Серьогін / Форум права. – 2011. – № 2. – С. 822–827. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

Боринець Мар'яна,

студентка III курсу юридичного факультету

Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬО-ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ ОСІБ В УКРАЇНІ, ПОВ'ЯЗАНОГО З ПОДІЯМИ НА СХОДІ УКРАЇНИ

У 2014 році вперше в історії своєї незалежності Україна зіткнулася з зовнішньої військовою агресією. Як наслідок було окуповано близько 8% території країни, на якій проживало понад 5,8 мільйона осіб. Особливо напружено склалася ситуація на частині території Донецької та Луганської областей, де у зв'язку з окупацією розгорнулися активні бойові дії. Не менш ніж половина населення були змушені покинути місце свого постійного проживання і переміститися на неокуповану територію України, а також до Російської Федерації. Тому, крім фінансово-економічної кризи, зовнішня військова агресія спричинила ще й гостру соціально-демографічну проблему для України, пов'язану з величезним потоком переселенців з окупованих територій Донбасу. Незважаючи на докладені зусилля уряду, вирішення багатьох проблем переселенців залишається актуальним, адже бойові зіткнення на Донбасі тривають, через що кількість переселенців продовжує зростати [3].

Для більш надійного захисту ВПО, 22 листопада 2014 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо

переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII. Відповідно до цього Закону внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [1].

Люди, які змушені були виїхати з Донецької та Луганської областей, зіткнулися з численними проблемами – починаючи від пошуку місця тимчасового проживання, отримання медичної допомоги – до вирішення інших соціальних питань. Більшість з них залишилися без документів, через що найбільш гострим та невирішеним питанням залишається неможливість оформлення, переоформлення документів, що засвідчують особу, приналежність до громадянства України [2].

Актуальною проблемою є відсутність реєстрації місця прописки у переселенців на неокупованій території України. Однією з причин, чому переселенці не змінюють місце реєстрації, є небажання втрачати статус ВПО. Адже відповідно, при зміні реєстрації переселенці втрачають статус ВПО і не можуть розраховувати на державну допомогу.

Однією з головних проблем для переселенців є отримання медичної допомоги та необхідних ліків. Це особливо актуально, якщо врахувати, що близько 65% переселенців – це пенсіонери та особи з інвалідністю. Або ж відсутність проведення первинного медичного огляду всіх ВПО. Через це, по-перше, не відбувається своєчасне надання першої необхідної допомоги особам, а по-друге, не впроваджуються запобіжні заходи попередження соціально небезпечних хвороб (туберкульоз, педикульоз тощо).

Також, у місцях свого тимчасового розселення ВПО часто стикаються з проблемами забезпечення харчуванням та одягом. Значною мірою цим переселенців забезпечували волонтери, проте їх активність з часом постійно знижується [4].

Вирішення цих актуальних проблем залежить від того, наскільки злагоджено і ефективно взаємодіятимуть державні інститути та громадські організації, а також міжнародні організації, що працюють в Україні. В регіонах діють безліч громадських ініціатив, спрямованих на допомогу переселенцям, проте без підтримки влади надання цієї допомоги стає обмеженим та малоефективним.

Перш за все, слід розуміти, що проблема ВПО не є чимось новим у світовій історії. Навіть за новітніх часів Україна вже стикалася із вимушеною внутрішньою міграцією. Чорнобильська катастрофа 1986 року супроводжувалася переміщенням понад 162 000 осіб із заражених територій. Незважаючи на це, у нас не накопичено достатньо досвіду для необхідних у такій ситуації дій: реєстрації ВПО, взаємодії з неурядовими та міжнародними

організаціями, впровадження програмного підходу до вирішення існуючих проблем. Кожен військовий конфлікт супроводжується появою ВПО, біженців та гуманітарними кризами. Тому, для ефективного вирішення цих проблем, різними країнами розроблено комплекс інструментів, уряди зазвичай не можуть контролювати і відповідати за процеси, які призводять до переміщення, проте вони мають змогу та інструментарій для покращення становища ВПО, гарантування їхніх прав та свобод [5].

Органам державного управління необхідно опрацювати та доречно використовувати досвід інших країн для ефективного розв'язання проблем з ВПО. Було б ефективним створення централізованого державного органу, який би здійснював політику в сфері вирішення проблем ВПО; спростити процедуру отримання статусу ВПО, тобто скоротити кількість документів, необхідних для постановки на облік; прийняти необхідні закони і підзаконні акти, які дозволили б реалізувати право переселенців на житло; розробити окрему програму фінансування медичного забезпечення ВПО. Забезпечення переселенців медичними препаратами має здійснюватися не з бюджету, розрахованого на місцевих жителів, а з окремого бюджету для ВПО [5].

Питання внутрішньо переміщених осіб має бути одним із важливих пріоритетів будь-якої державної влади й чіткого плану дій не лише на сьогодні, а й на наступні роки. Адже фактично, всі кроки, здійснені до цього часу, були заходами нагального реагування, тепер потрібно шукати довготривалі рішення, які б дозволили інтегруватися та облаштувати життя в нових місцях проживання [3].

Отже, з вище сказаного можна зробити такі висновки, в Україні останнім часом відбулися жахливі явища – іноземна інтервенція, окупація, тероризм, АТО. Всі ці події призвели до великої кількості внутрішньо переміщених осіб та порушень прав людини. Це громадяни які вимушені залишати свої домівки, щоб зберегти власне життя та життя близьких, щоб уникнути насилля та політичного переслідування за свої переконання. Тому потрібно створювати надійні механізми, та інститути, які б гарантували надійність, і захист для ВПО, а також забезпечення їх всім необхідним для проживання.

Список використаних джерел

1. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб [Текст]: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706 – VI.
2. Тищенко Н. І. ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ В УКРАЇНІ ЯК ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ. / Н. Тищенко, Б. Піроцький. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <file:///C:/Users/%D0%BC%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%BD%D0%B0%20%D0%9F%D0%9A/Downloads/vnutrenne-peremeschennye-litsa-v-ukraine-kak-problema-sovremennosti.pdf>.

3. Рекомендації Міжнародної науково-практичної конференції «Внутрішньо переміщені особи в Україні: реалії та можливості», від 27 лютого (з внесенням доопрацювань від 17 березня) 2015 року, м. Київ.
4. Солодько А. Вироблення політики щодо внутрішньо переміщених осіб в Україні: [звіт] / А. Солодько, Т. Доронюк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://diversipedia.org.ua/sites/default/files/sedos_policy_idps.pdf.
5. Балусьва О. В. Шляхи вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб: міжнародний досвід. О. Балусьва, І. Аракелова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/12_2015/4.pdf.

Вітранчик Лідія, Піцура Віта,
*студентки III курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ДОПІНГ: ГРА ПОЗА МЕЖАМИ ПРАВИЛ

В реаліях сьогодення для професійного спорту дуже актуальним і гострим питанням є проблема застосування спортсменами допінгу. В сучасних умовах для професійного спорту характерна жорстока конкуренція і боротьба за «місце під сонцем». Такі умови існування у спорті і змушують спортсменів працювати на межі фізіологічних можливостей організму. Адже, як ми знаємо, необхідним чинником успішної діяльності усіх спортсменів має бути їхній професіоналізм, дуже високий рівень підготовки і тільки найкращі індивідуальні результати і показники.

Проблема підсилюється комерціалізацією і професіоналізацією спорту вищих досягнень й виявляється збільшенням кількості як офіційних так і комерційних змагань та турнірів на міжнародному рівні. Висока ціна перемоги в сучасному спорті породжує ряд негативних проявів, серед яких особливу тривогу викликає проблема вживання допінгу [1].

Давайте більш детально розглянемо допінг, і спробуємо розібратися, чому ж він несе небезпеку і шкоду для здоров'я спортсменів?

Згідно ст. 1 Закону України "Про антидопінговий контроль у спорті", - допінгом є речовини й методи, які використовуються для підвищення працездатності спортсменів, які є потенційно небезпечними для їхнього здоров'я й заборонені для використання Антидопінговим кодексом Олімпійського руху й компетентних органів відповідних організацій (тут маються на увазі такі організації як Національний антидопінговий центр, Всесвітня антидопінгова агенція (ВАДА), Антидопінгові комісії при федераціях по видах спорту як на національному, так і на міжнародному рівні) [2].

Історія застосування допінгу бере свої витoki ще з ХХ століття. Анаболічні стероїди були виділені, а потім і синтезовані югославським хіміком

Леопольдом Ружичкой у 1935 році. Під час війни з'явилося таке поняття як «легальний допінг» – різного роду стимулятори, що вживалися льотчиками, розвідниками-парашутистами, десантниками [7, 9]. Також, за наказом Гітлера, заборонений препарат, став застосовуватися щодо солдатів абверу, щоб в бою вони були нещадні. У роки Другої світової війни солдатам Червоної армії також на законних підставах з урахуванням історичного та національного менталітету видавалися «фронтіві» 100 г спирту, роль яких у бойових та інших кризових (а іноді і трагічних) умовах вельми неоднозначна [5].

Рівень розвитку сучасного спорту та перевантаження, що відчувають спортсмени під час тренувально-змагальної діяльності, настільки високі, що спроби взагалі відмовитися від використання лікарських препаратів відображають погляди навіть не вчорашнього, а позавчорашнього дня. Ринок світової фармакологічної промисловості настільки великий, що підібрати максимально ефективні і необхідні в той чи інший період спортивної діяльності лікарські препарати є досить важким завданням. Слід зазначити, що застосування окремих препаратів, а також фізичних методів і маніпуляцій заборонених в спорті, перш за все з медичної точки зору часто є необґрунтованим й безконтрольним, має суттєву небезпеку для здоров'я, а за цілою низкою зареєстрованих випадків трагічних наслідків для їхнього здоров'я – інвалідизації і навіть смерті. У зв'язку з цим міжнародні спортивні та медичні організації на протязі кількох десятиліть проводять активну боротьбу з допінгом [3].

Буде доцільним розглянути декілька живих прикладів. Знаменитий американський велогонщик Армстронг вигравав «Тур де Франс» з 1999 по 2005 рр. і вже після завершення професійної кар'єри викритий у вживанні допінгу і позбавлений всіх семи титулів, завойованих на "Великій петлі". Він вважає, що неможливо перемогти на «Тур де Франс», не застосовуючи допінг, тому що така велогонка – це перевірка на міцність, де ключову роль відіграє кисень. На підтвердження своїх слів він зауважив, що поки ще ніхто з велогонщиків не заявив про домагання на відібрані у нього жовті майки переможця [5].

У сумному ряду олімпійців, які попалися на допінгу, є і українські атлети. В Афінах у пробі Олени Олефіренко (академічне веслування) знайшли препарат етаміван, що вартувало бронзових медалей всій нашій команді-вісімці. А в Пекіні допінг-проби провалили Людмила Блонська (легка атлетика, семиборство, срібна медаль) і штангіст Ігор Разорьонов. Крім позбавлення нагород спортсмени автоматично отримують дискваліфікацію. У випадку Блонської це був уже другий допінг-скандал, і спортсменка була дискваліфікована довічно. Напередодні лондонської Олімпіади була дискваліфікована чемпіонка Європи з важкої атлетики Ольга Коробка, на чию медаль дуже розраховувала збірна Україна [6].

Не можна не згадати ще одну скандальну звістку пов'язану із футбольною сферою. Зокрема, бразильський футболіст, півзахисник донецького «Шахтаря» у 2015 році попався на допінгу, здавши аналіз під час виступів за збірну Бразилії на Кубку Америки. Повторна допінг-проба футболіста також підтвердила наявність в крові забороненого гідрохлоротіазиду. Відповідно, Конфедерація футболу Південної Америки (КОНМЕБОЛ) прийняла рішення дискваліфікувати півзахисника донецького «Шахтаря» Фреда до червня 2016 року.

На жаль, траплялися випадки, коли допінг призводив і до більш серйозних і навіть летальних наслідків. Як це не парадоксально, не дивлячись на те що весь світ активно бореться з допінгом вже не один десяток років, статистика смертних випадків в результаті надмірного ніким не ведеться. Відомі випадки смертельних наслідків минулих років:

- 1886 рік – перший зафіксований випадок застосування допінгу: англійський автогонщик Девід Лінтон помер на змаганнях у Франції від вживання надмірної дози кокаїну з героїном.
- 1912 рік – на Олімпійських іграх в Стокгольмі помер марафонець від передозування наркотичного препарату
- 1960 рік – під час велогонки померли велогонщики Кнуд Йенсен і Дік Ховард (вживання амфетамінів)
- 1967 рік – під час велогонки "Тур де Франс" помер від передозування амфетамінів Томмі Сімпсон
- 1983 рік - ватерполісти Біллі Ілвісакер (кокаїн)
- 1986 рік – в результаті зловживання кокаїном загинув американський баскетболіст Лео Байес
- 1987 рік – професійний футболіст Дон Роджерс (також зловживання кокаїном); багатоборець Беджі Дрессел (анаболічні стероїди); культурист Девід Сінг (анаболічні стероїди). Це далеко не повний список жертв допінгу, це лише ті випадки, коли лікарі змогли встановити, що смерть наступила безпосередньо від прийому стимулятора. Не менше спортсменів померло вдома, в ліжку, вже закінчивши свої виступи [8].

Аналізуючи матеріали по даній тематиці, ми не знайшли випадки вживання допінг препаратів, що призвели до смерті за останні роки. Це зумовлено тим, що сфера допінгу прогресує настільки швидко, що винайдені нові заборонені препарати, які несуть шкоду здоров'ю, проте, не призводять до смертельних випадків, як це було раніше.

Застосування допінгу (порушення антидопінгових правил) є найпоширенішим і найбільш переслідуваним правопорушенням у сфері спорту, що лежить у площині декількох галузей права; саме за це правопорушення передбачено кілька видів відповідальності одночасно - адміністративна, цивільна, дисциплінарна й, в особливих випадках, карна [4]. Наприклад, при окремих багаторазових порушеннях. Для застосування

відповідного покарання, антидопінгової організації потрібно довести, що конкретне розглянуте правопорушення не перше. Має місце покарання за сукупність правопорушень, коли більше суворе покарання поглинає менш суворе. Наприклад, коли після проведення одного тесту було виявлено, що атлет використовував і стимулятор і ще який-небудь заборонений препарат, таке порушення розглядається як єдине порушення, але при цьому санкції повинні базуватися на забороненому препараті або методі, за вживання якого передбачене більше суворе покарання. У випадку виявлення двох окремих порушень антидопінгових правил, одне - використання заборонених стимуляторів, друге – порушення процедури узяття проб (неявка на тест, перешкоду діям офіцерів допінг-контролю), період дискваліфікації за друге правопорушення повинен бути вже мінімум два й максимум три роки. При третьому порушенні будь-який атлет одержить довічну дискваліфікацію, і в такий спосіб взагалі ніяким видом спорту у своєму житті займатися не буде мати права. У той же час, проводячи аналогію з адміністративним або кримінальним правопорушенням, особа лише на час обмежується в можливості займатися якимось видом діяльності (заняття відповідальних посад, заборона на водіння транспортних засобів і т.п.).

Строк покарання також може бути зменшений за «старанне поведіння» і за ведення активної пропаганди в боротьбі проти допінгу. У розглядах про порушення антидопінгових правил також можливе доведення недбалості або необережності, що спричиняє зменшення санкції, але на практиці важко доказово. Приводом до зменшення санкції після її набрання чинності може стати «допомога дискваліфікованого атлета у виявленні й установленні порушення антидопінгових правил, зробленого іншою особою» (але таке зменшення не може бути нижче половини призначеної раніше санкції). Довічна дискваліфікація може бути скорочена не менш, ніж до восьми років. Атлет під час дискваліфікації проходить тестування, також в обов'язковому порядку наприкінці строку дискваліфікації, що дає йому право виходу з її. Під час дискваліфікації повинен вести роз'яснювальні роботи про шкоду допінгу в масах, виступати на семінарах і конференціях, що стосуються боротьби з допінгом, що доводить його виправлення.

Таким чином, допінг на сьогоднішній день є основною проблемою в спорті, найбільш прогресуючим напрямком. Він став смертельною погрозою для всього спорту в цілому. Спортивні допінги будуть використовуватися до того часу, поки цінності людства будуть обмежуватися лише сферою матеріальної зацікавленості: коли досягнення, успіхи, кубки і медалі, будуть переважати над безпекою здоров'я і життя спортсмена. На даний час, антидопінгова боротьба повинна бути спрямована на те, щоб зберегти цінності спорту, а саме: чистоту спорту, справедливу боротьбу, повагу до правил і законів, повагу до себе й суперників, інтересів громадськості до спорту.

Список використаних джерел

1. Бальсевич В. К. Спорт без допинга: фантастика или неотвратимость? / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. – 2004. – №3. – С. 29-30.
2. Закон України «Про антидопінговий контроль у спорті» / Верховна Рада України; Закон від 05.04.2001 № 2353-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2353-14>.
3. Основні сучасні проблеми допингу у спорті/ Руденко В. П./ Львівський державний університет фізичної культури. 2014 р.
4. СПОРТ І ПРАВОПОРУШЕННЯ: ДОПІНГ (аналіз норм Всесвітнього антидопінгового кодексу) Бордюгова Ганна/. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pfl.ua/articles/?art=1289807966>.
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/50719/pravo/sport_doping.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.comments.ua/sport/181024-yak-vidbirayut-medali-za-doping.html>.
7. Измайлова О. В., Щербак Ю. Є. Допінг і боротьба з ним: Методичний посібник. – Полтава, 2005. – 72 с.
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.shooting-ua.com/books/book_18.htm.

Григорський Назар,

студент II курсу юридичного факультету

Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНИХ

Кримінальна відповідальність – вид юридичної відповідальності, що встановлюється державою в кримінальному законі, накладається судом на осіб, які винні у вчиненні злочину та мають нести зобов'язання особистого, майнового чи організаційного характеру [1, с. 76].

У кримінальному праві неповнолітніми вважаються особи віком до 18 років. За загальними засобами, кримінальна відповідальність настає з шістнадцяти років, а за окремі види злочинів – з 14 років.

З чотирнадцяти років кримінальна відповідальність настає:

- За всі види вбивства;
- Умисне заподіяння тілесних ушкоджень що спричинили розлад здоров'я;
- Зґвалтування;
- Крадіжку, грабїж, розбій;
- Злісне й особливо злісне хуліганство; [2]

Позбавлення волі на певний строк особам, які не досягли до вчинення злочину вісімнадцятирічного віку, не може бути призначене на строк більше десяти років, а за особливо тяжкий злочин, поєднаний з умисним позбавленням життя людини - більше п'ятнадцяти років. Неповнолітні, засуджені до покарання у виді позбавлення волі, відбувають його у спеціальних виховних установах. Позбавлення волі не може бути призначене неповнолітньому, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості.

Покарання у виді позбавлення волі призначається неповнолітньому:

- за вчинений повторно злочин невеликої тяжкості – на строк не більше двох років;
- за злочин середньої тяжкості – на строк не більше чотирьох років;
- за тяжкий злочин – на строк не більше семи років;
- за особливо тяжкий злочин – на строк не більше десяти років;
- за особливо тяжкий злочин, поєднаний з умисним позбавленням життя людини – на строк до п'ятнадцяти років[3].

Сьогодні чимало злочинів вчиняють неповнолітні, щороку кількість неповнолітніх злочинців, на жаль, зростає. Потрібно кардинально звузити межі відповідальності за вчиненні злочини, якими передбачено позбавлення волі, тому що після відбування терміну ув'язнення реабілітувати себе в суспільстві як говорить практика дуже важко і практично не можливо. Переважно всі злочини, які вчиняють неповнолітні є майнового характеру через те, що батьки з економічних обставин не можуть забезпечити всіма благами, а лише потрібними, діти прагнучи оволодіти певною річчю схилиються до крадіжки, вбивства та інших видів злочину. Більшість дітей, які вчиняють такі види злочину є з неблагополучних сімей. Не усвідомлюючи всіх наслідків такого діяння, через необізнаність, вони вчиняють злочин і несуть відповідальність за чинним законодавством. В наш час великої важливості набуває проблема омолодження злочинності. Безумовно, цьому сприяють політичні та економічні негаразди, що склалися в нашій країні. Однак, не останню роль в цьому, негативному для нашого суспільства процесі, грає таке явище як акселерація підлітків.

Тож на мою думку, щоб зменшити злочинність не повнолітніх потрібно:

- Соціальне забезпечення неблагополучних сімей;
- Різні форми діалогів щодо ознайомлення не повнолітніх з кримінальною відповідальністю;
- Правової пропаганди серед молоді;
- забезпечення ефективності роботи комітетів, службових органів кримінальної міліції у справах неповнолітніх.

Я вважаю, що саме притягнення до кримінальної відповідальності не повнолітнього не є перевихованням, а способом відділення їх від суспільства і відкидання в цілому. Переважна більшість, яка відбула свій термін ув'язнення не може реалізувати себе, а також створити сім'ю, іде на повторний злочин, щоб

повернутись у те середовище, де йому зручно. Тож, щоб зменшити чисельність таких злочинців потрібно:

1. За всі види вбивства, зґвалтування – строк не більше 8 років;
2. Умисне заподіяння тілесних ушкоджень, що спричинили розлад здоров'я – сплачування потерпілому грошей у відповідності щодо розладу здоров'я, на визначений темнім, домашній арешт, громадські роботи до 6 років, відвіданням психіатра;
3. Крадіжку, грабіж, розбій – не настає кримінальна відповідальність, домашній арешт, громадські роботи до 5 років, відвіданням психіатра;
4. Злісне й особливо злісне хуліганство – штраф, домашній арешт, громадські роботи до 3 років, відвіданням психіатра.

Покарання у виді громадських робіт відбувається за місцем проживання засудженого. Виконання цього покарання здійснюється на основі участі засуджених у суспільно корисній праці і контролю за їхньою поведінкою. Контроль за виконанням покарання у виді громадських робіт покладається на кримінально-виконавчу інспекцію, а проведення індивідуально-профілактичної роботи – на органи внутрішніх справ. Вирок суду приводиться до виконання не пізніше десятиденного терміну з дня набрання вироком законної сили.

Засуджені до покарання у вигляді громадських робіт зобов'язані додержуватися встановлених порядку й умов відбування покарання, сумлінно ставитися до праці, працювати на визначених для них об'єктах і відпрацьовувати встановлений судом строк громадських робіт, з'являтися до кримінально-виконавчої інспекції за викликом та реєстрації, повідомляти її про зміну місця проживання. Поважними причинами неявки в призначений строк визнаються: несвоєчасне одержання виклику, хвороба та інші обставини, що фактично позбавили можливості своєчасно прибути за викликом і які документально підтверджені. Засудженому забороняється без дозволу інспекції виїжджати за межі України.

Стосовно особи, яка після постановлення вироку визнана інвалідом I чи II групи або досягла пенсійного віку, а також жінки, яка стала вагітною, кримінально-виконавча інспекція направляє до суду подання про звільнення її від подальшого відбування покарання.

Таким чином з економічної точки зору у нас з'являються кошти, які в теперішній час дуже потрібні, а також з'явиться безплатна робоча сила.

Список використаних джерел

1. Настюк М. Ф. Правознавство. / Настюк М. Ф. // Правознавство. – 1995. – №1. – С. 76.
2. http://lvivjust.at.ua/publ/juridichna_vidpovidalnist_nepovnolitnikh/1-1-0-26.
3. <http://just.ks.ua/pravova-osvita-naselennya/vidpovidalnist-nepovnolitnih-zanormami-kriminalnogo-zakonodavstva/>.

Гураль Іванна,
*студентка III курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

СИСТЕМА ОРГАНІВ, ЯКІ ВЕДУТЬ БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ

Найбільш критичною проблемою українського суспільства є корупція. Дана проблема є однією із найактуальніших серед тих, що турбують суспільство і гальмують розвиток держави. Тому одним із першорядних національних пріоритетів України є створення ефективної системи органів, які протидіють корупції.

За останні роки в країні прийнято кілька нормативно-правових актів, які спрямовані на інтенсивну боротьбу з корупцією, створено нові антикорупційні органи (Національне антикорупційне бюро (НАБУ), Антикорупційна прокуратура, Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), Національна рада з питань антикорупційної політики) та проголошено курс на посилення протидії з корупцією, що виражається в ЗУ «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки».

Національне антикорупційне бюро України (далі – Національне бюро) є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових [3].

Наша країна за всі свої роки незалежності немала жодного державного органу з такими повноваженнями та напрямком роботи. Такий досвіт є новим для нашої країни. Подібні структури існують у США, Польщі, Франції, Сінгапурі, Ізраїлі, Індії [1].

В Національному антикорупційному бюро України створюється Рада громадського контролю. Вона формується на засадах відкритого та прозорого конкурсу й уповноважена заслуховувати інформацію про діяльність, виконання планів і завдань Національного бюро; розглядати звіти Національного бюро та затверджувати свої висновки щодо них; обирати з її членів двох представників, які входять до складу Дисциплінарної комісії Національного бюро. Рада має й інші права, передбачені відповідним положенням про неї. Зазначимо, що завданням Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці [5].

Таким чином, враховуючи вищесказане, Національне антикорупційне бюро України стає одним із ключових етапів у захисті нашої країни від корупції [1].

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції», внесено зміни до Закону України «Про прокуратуру» [2]. Згідно зі змінами у Генеральній прокуратурі України створена (на правах структурного підрозділу) Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура – самостійний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України. САП створена спеціально для допомоги та нагляду за розслідуваннями детективами новоствореного Антикорупційного бюро [4].

Новим Законом України «Про запобігання корупції», створюється Національне агентство з питань запобігання корупції [5].

Національне агентство з питань запобігання корупції – центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізацію державної антикорупційної політики [4].

Як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом агентство є відповідальним перед Верховною Радою України і підконтрольне їй та підзвітне Кабінету Міністрів. Громадський контроль за його діяльністю забезпечує Громадська рада при Національному агентстві. Громадська рада заслуховує інформацію про виконання планів і завдань Національного агентства, затверджує щорічні звіти про його діяльність, надає висновки за результатами експертизи його проектів, делегує для участі в засіданнях Національного агентства свого представника з правом дорадчого голосу [5].

Головні напрями антикорупційної діяльності в державі визначені у стратегії на середньостроковий період (три роки), що дасть змогу конкретизувати всіх її суб'єктів та ефективно впроваджувати заплановані дії, які мають бути скоординовані відповідно до їхньої належності до правоохоронних та інших державних органів. Стратегією передбачені індикатори прогресу реалізації державної програми, що надасть можливість відстежити ефективність дій кожного з учасників. Їхня діяльність може бути перевірена уповноваженими на це суб'єктами та через створений моніторинговий координаційний механізм – Національну раду з питань антикорупційної політики [5].

Висновки.

Вирішення проблеми корупції є одним з основних пріоритетів для України на сьогоднішньому етапі її розвитку.

Перші кроки на шляху до протидії корупції зроблено. Сформовано нову прогресивну систему антикорупційних органів, які відповідають міжнародним стандартам.

Оновлене антикорупційне законодавство свідчить про позитивні зрушення на шляху до побудови справжньої демократизованої держави.

Список використаних джерел

1. Антикорупційний портал: Національне антикорупційне бюро України // <http://www.acrc.org.ua/ua/policy/nacziionalne-antikorupczijne-byuro-ukrayini.html>.
2. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» № 198-VIII від 12.02.2015 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/198-19>.
3. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» № 1698-VII від 14.10.2014 // <http://zakono.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
4. Ліскович М., Любшин І. Головні антикорупційні органи України. // <http://nikorupciji.org/2015/12/11/holovni-antikoruptsijni-organy-ukrajiny/>.
5. Печенкін Ігор. Антикорупційна реформа в Україні: місце і роль органів прокуратури як координатора протидії злочинності та корупції. // Журнал Віче – 2015. – № 4. // <http://www.viche.info/journal/4593/>.

*Дідух Мар'яна, Кульчицька Наталія,
студентки IV курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

**СУБКУЛЬТУРА КРИМІНАЛЬНИХ ТАТУЮВАНЬ ЯК ВИД
АНТИСОЦІАЛЬНОЇ СУБКУЛЬТУРИ**

Натільна символіка використовується кримінальним світом як засіб зв'язку і носій інформації та служить методом ідентифікації особи. Татуювання стали своєрідною візитною карткою злочинця, яку важко зіпсувати, а ще важче втратити. У натільній символіці закладалися кримінальне минуле, число судимостей, відбутий або призначений за судовими вироками термін, злодійська масть, ставлення до адміністративних органів, певні схильності, риси характеру, національність, віросповідання, сексуальна орієнтація, місце в кримінальній ієрархії і навіть ерудитія [5, с. 35].

Татуювання зустрічається у всіх первісних народів (ескімосів, чукчів, гренландців, японців, сіамців, індусів, арабів, китайців та ін.). Вона тісно пов'язана з їх віруваннями, естетичними уявленнями і культурою. Більшість антропологів пояснюють звичай татуювання як результат еволюції ідеї фарбування тіла, щоб викликати у протилежної статі заздрість, розташування, здивування, поклоніння або як природну потребу, заміник модного одягу [3].

Натільні малюнки з використанням барвників, що вводяться під шкіру, з'явилися в Європі на початку XIII століття. Їх використовували артисти, демонструючи перед публікою оздоблене тіло. Потім татуювання перекочували в циркове мистецтво з тією ж метою. Незвичайне мистецтво мало такий успіх, що через кілька десятиліть воно сприймалося як нормальне явище. Заповзятливі парижани першими відкрили майстерні з нанесення татуювань.

Майстри самі виготовляли барвник, який вводився клієнту під шкіру за помірну плату [2, с.85].

Поширення клейма на тілі злочинців почалося з ініціативи державних органів багато століть назад. Відмітний знак зазвичай наносився на обличчя (у жінок – на груди або плече) і мало чим нагадував витвір мистецтва. Скажімо, на лобі російського каторжанина випалювався знак, в якому вгадувалося слово «вор». Згодом кримінальний клан допоміг розшуковим структурам і сам став мітити своїх представників [4].

У минулому столітті кримінальна поліція європейських країн почала вивчати натільну символіку злочинців, формувати каталоги татуювань і проводити їх аналіз. Але тоді наколки сприймалися лише як зовнішні прикмети.

На початку XIX століття слідчий кримінальної поліції Парижа Ежен Відок запропонував систему ідентифікації злочинця, побудовану на особливих прикметах. Була створена картотека на паризький криміналітет із зазначенням прізвищ, біографій, кличок, адрес, злочинних зв'язків і зовнішніх особливостей. За двадцять років служби Відоку і його підлеглим вдалося накопичити більше чотирьох мільйонів карток. Примітно, що сам Ежен Відок в минулому був злочинцем [1, с. 17].

Новий виток у розвитку ідентифікації стався в середині минулого століття, коли в брюссельській в'язниці вперше почали фотографувати засуджених злочинців і вносити їх в картотеку. Справжню ж революцію в криміналістиці провів Альфонс Бертільон. Він запропонував вимірювати підслідних (існувало одинадцять різних вимірів), брати відбитки пальців і ввести «словесний портрет» [6].

Чезаре Ломброзо, працюючи лікарем в одній з в'язниць Італії і створюючи психологічні портрети ув'язнених, одним з перших відзначив автобіографічність наколок. Спостереження італійського лікаря увійшли в його знаменитий альбом кримінальних типажів. Ломброзо вважав, що по натільним узорам (втім, як і за всіма людськими діяннями) можна судити про особу їх власника [1, с. 17].

Тлумачення татуювань ставало для поліції звичайним інструментом в боротьбі зі злочинністю. Але миттєвої віддачі не було і бути не могло. На вивчення натільного живопису були потрібні десятиліття, і до нового напрямку поступово охололи. Його віднесли до розряду кабінетних теорій. Поліція лише реєструвала татуювання, ставлячись до них, як до звичайних особливих прикмет злочинця. Каталогом користувалися, коли потрібно було встановити особу загиблого, ідентифікувати або впізнати злочинця, оголосити розшук і т.д. [6].

Існує кілька способів нанесення татуювань в місцях позбавлення волі. Кращим і неперевершеним барвником вважається китайська туш. Але довгі десятиліття вона була недоступною для більшості осіб, що відбували покарання.

На ранніх етапах використовували пасту для кулькових ручок або туш, приготовану з сажі, цукру і сечі. Інструментом для введення барвника служив звичайний сірник, до якого нитками примотували дві-три швейні голки. Якщо ж голок в камері не було, використовувалися скоби зошитів або книг. Їх розгинали і заточували об бетонну підлогу або стіну. Більш вдалим інструментом вважалися медична голка або шприц, в які можна було заправити туш [4].

Самостійно татуювання наносилася рідко: вдавалися до допомоги фахівців. Подібні послуги були не з дешевих, і табірний художник за свою майстерність брав солідний гонорар. Спочатку на шкірі наносився контур малюнка, потім приступали до «голковколуювання». Досвідчені фахівці наносили татуювання без попередньої підготовки.

Пізніше стали використовувати «трафаретний друк». На товстому шматку картону малювали затверджений ескіз і протикали його голками. Трафарет прикладали до тіла і набивали татуювання по ньому зверху. Після цього в численні ранки втирали барвник.

Сьогоднішні механізми для «шкірного гравіювання» зробили крок далеко вперед. Використовується електробритва або спеціальне пристосування, що діє за принципом швейної машинки. До і після процедури шкіра обробляється одеколоном або спиртом. Пасту і сечу з сажею змінила першосортна китайська туш, яку доставлять в табір співробітники колоній за невелику винагороду [6].

Таким чином, розвиток натільної символіки тривав майже півстоліття, і до 50-х років «блатний» світ визначив свої закони татуювання. Тоді ж утвердилося жорстке право на носіння певного малюнка відповідно до статусу в тюремно-табірній системі. Тіло «зека» перетворилося в його особову справу, яку прочитати міг далеко не кожен. Наявність татуювання у особи насамперед пов'язували з відбуванням нею покарання в місцях позбавлення волі.

На сьогоднішній день в зв'язку із широким поширенням салонів художнього тату татуювання є досить поширеним явищем, особливо серед молоді і воно зовсім не пов'язано із їхньою судимістю. Однак субкультура кримінальних татуювань в місцях позбавлення волі існує і досі.

Таким чином, вивчення субкультури кримінальних татуювань допомагає зрозуміти внутрішні закони, по яких живе злочинне середовище (кримінальне суспільство), оцінити зміни, що відбуваються в ньому із зміною політичного, економічного життя держави, і вивчити внутрішні питання відтворення злочинності, її самодетермінації.

Список використаних джерел

1. Алферов Ю. А. Жаргон и татуировки наркоманов в ИТУ / Ю. А. Алферов. – Домодедово: РИПК работников ОВД, 1992. – 283 с.

2. Кучинский А. В. Преступники и преступления. Законы преступного мира. Обычай, язык, татуировки: [Энциклопедия] / А. В. Кучинский. – Донецк: Сталкер, 1997. – 448 с.
3. Кучинский А. В. Преступники и преступления. Лагерная живопись, уголовный жаргон / А. В. Кучинский. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://coollib.com/b/147886/read>.
4. Кучинский А. В. Тюремная энциклопедия / А. В. Кучинский. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.compromat.ru/page_24475.htm.
5. Марусте Р. Преступная субкультура в татуировках, жестах и в сленге / Р. Марусте. – Тарту: Изд-во ТГУ, 1988. – 166 с.
6. Энциклопедия бандитских татуировок. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bnti.ru/showart.asp>.

***Духняк Тарас,**
студент II курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

НЕХТУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

У статті 32 Конституції України проголошено; “Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України..Персональні дані - відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини.[1]

До конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження. Проте Ми можемо побачити на сторінках поліції в соціальних мережах а також в оприлюдненні через засоби масової інформації про особу порушників правил дорожнього руху.[2]Зокрема нещодавній випадок з мешканкою Івано-Франківська був оприлюднений на центральних телеканалах. При цьому керівництво Національної поліції виправдовує свої дії тим що це виховання через суспільство Але тим самим ставить під загрозу репутацію даних громадян в суспільстві. Аналогічні норми містяться в Законі України “Про захист персональних даних”. Зокрема, в ч.6 ст. 6 передбачено, що не допускається обробка (збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення)

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

даних про фізичну особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Крім того, як передбачено п.1 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про захист персональних даних», підставою виникнення права на використання персональних даних є, в тому числі, згода суб'єкта персональних даних на обробку (збирання, реєстрацією, накопичення, зберігання, адаптування, зміну, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізацію, передачу), знеособлення, знищення) його персональних даних. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про захист персональних даних», поширення персональних даних передбачає дії щодо передачі відомостей про фізичну особу з баз персональних даних за згодою суб'єкта персональних даних. Поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.[3]

Згідно ст. 24 Закону України “Про захист персональних даних”, захист персональних даних у базах персональних даних мають забезпечувати: держава, суб'єкти відносин, пов'язаних із персональними даними, володільці баз персональних даних, структурні підрозділи або відповідальні особи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств всіх форм власності, а також фізичні особи-підприємці, у тому числі лікарі, адвокати, нотаріуси.

Починаючи з 1 січня 2012 року, передбачається посилення відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту персональних даних. Так, Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порушення законодавства про захист персональних даних”, № 7355 від 11.11.2010 року, встановлено відповідальність, зокрема, в частині незаконного збирання, зберігання, використання або поширення конфіденційної інформації про особу; незаконного збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, адаптування, зміни, поновлення, використання, знищення або поширення чи їх передачі конфіденційної інформації про особу третім особам з порушенням вимог закону; ухилення від реєстрації бази персональних даних, створення або робота з базами персональних даних до проведення державної реєстрації таких баз даних; порушення порядку доступу до персональних даних, які обробляються у базах персональних даних, що призвело до розголошення цих даних або їх втрати та інше.[4]

З наведеного вище можна зробити висновок, що розголошення персональних даних про фізичну особу можливе лише за наявності згоди такої особи. У випадку відсутності згоди - чинне законодавство передбачає відповідальність винних у такому порушенні осіб (ст. 28 Закону України “Про захист персональних даних”)

Список використаних джерел

1. Закон України «Про інформацію». – [Електронний ресурс]. // Про інформацію Верховна Рада України; Закон від 02.10.1992 № 2657-ХІІ – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (16.02.2015). – Назва з екрану.
2. Закон України «Про захист персональних даних». – [Електронний ресурс]. // Про захист персональних даних Верховна Рада України; Закон від 01.06.2010 № 2297-VI/ – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua /laws/show/2297-17](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2297-17)(16.02.2016). – Назва з екрану.
3. Розголошення персональних даних про особу: припустимо або карно? – [Електронний ресурс]. //Юлія Журбенко, юрист ЮФ «Вронський, Вронська та Партнери». – Режим доступу: <http://pravotoday.in.ua/ua/press-centre/publications/pub-593/>(16.02.2016). – Назва з екрану.
4. Постанова Верховної Ради України «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порушення законодавства про захист персональних даних». – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2996-17>(16.02.2016). – Назва з екрану.

Костинюк Христина,

студентка III курсу юридичного факультету

Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

**МІЖНАРОДНИЙ НАРКОБІЗНЕС ТА ЙОГО ВПЛИВ НА
КРИМІНОГЕННУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ**

Наркоманія та наркобізнес, поряд з численними соціально-економічними труднощами та ростом злочинності, є однією з чи не найгостріших соціальних проблем, які становлять суттєву загрозу національній безпеці як в Україні, так і в ряді інших держав. Не залишилося практично жодної країни, яка б не стикалась з цією проблемою.

З метою боротьби з незаконним обігом наркотиків та наркоманією ООН створено контролюючі спеціалізовані заклади, серед яких: Економічна і Соціальна Ради, Комісія з наркотичних засобів, Міжнародний комітет з контролю за наркотиками, ЮНЕСКО та інші.

Досліджували різні аспекти проблеми поширення наркобізнесу та протидії наркозлочинності в Україні такі науковці: Волинець В.В., Скулиш Н.Є., Скулиш Є.Д., Смирнова І.В., Тимошенко В.А., Шаповалов В.В. та ін.

Для України актуальність цієї проблеми визначається, насамперед тим, що наша країна розглядається не тільки як зона контрабандного транзиту наркотиків з місць їх традиційного виробництва, а і як ринок збуту. Одночасно зростають об'єми вилученого правоохоронними органами вирощеного в Україні наркотику [3, с. 213].

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

Обсяги вилучень особливо небезпечних наркотичних засобів і психотропних речовин протягом лише 1995 – 2004 рр., наприклад, 624 кг кокаїну у м. Севастополі, що прямували з Колумбії до Бельгії, 250 кг пасти коки, 6 141 кг гашишу з Уганди, призначеного для збуту в Чехії та Німеччині, 10 кг героїну з Пакистану та 412 кг фентанілу, здійснені Службою безпеки України, і дані Головного управління по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю СБУ щодо виявлення 10 жовтня 2007 року в Луганській і Миколаївській областях організованої групи наркоторговців, щомісячні статки якої складала понад 1 млн. грн. і котра здійснювала контрабанду героїну з Центральної Азії в Україну, в одного з учасників якої на момент затримання вилучено 3,5 кг героїну, переправленого з Росії, доводять необхідність розробки і вжиття комплексу невідкладних заходів внутрідержавного і міжнародного характеру [4].

Органи державної влади, медичні заклади та правоохоронні органи України здійснюють значний обсяг нормотворчих, медично-профілактичних і оперативних заходів по боротьбі з незаконним обігом наркотиків. Протягом останніх років прийнято низку відповідних нормативно-правових актів, припинено злочинну діяльність багатьох наркоугруповань. Сьогодні все ще відсутні єдина науково зважена міжнародна програма, теоретично розроблена стратегія запобігання діяльності світового та національного наркобізнесу і ефективної протидії його злочинним акціям [5].

Як свідчать статистичні дані за 2013 рік, кількість споживачів в Україні щороку збільшується і на даному етапі становить 146,4 тис. споживачів наркотиків, у той же час на обліках МВС України перебуває майже 115 тис. осіб, які допускають немедичне вживання наркотиків, з них – 41 % (47,4 тис. осіб) раніше вчиняли кримінальні правопорушення, в тому числі у сфері обігу наркотиків – 31,7 тис. осіб [1, с. 144].

Беручи до уваги основні напрями наркотранзиту, вони залишаються відносно стабільними, конкретні маршрути доставки наркотиків змінюються з часом з огляду на низку чинників правоохоронного, економічного, політичного та іншого характеру. Так, «Балканський маршрут» доставки героїну на ринки країн Західної Європи існує з 1980-х років, але певні його відгалуження, зокрема й ті, що проходять через територію нашої країни, сформувалися лише у 1990-і роки. Так, «північна гілка» цього маршруту прямує з Туреччини в Україну морським каналом, як правило, для подальшого транзиту через західний кордон. «Кавказький маршрут» формувався у минулому десятилітті як альтернатива «Балканському маршруту» і проходить із Ірану через країни Закавказзя та Російську Федерацію в Україну також для подальшого транзиту в країни Євросоюзу [2].

Зазначені маршрути, як правило, використовуються як альтернативні основному напрямку «Балканського маршруту»: Афганістан – Іран (безпосередньо або через Пакистан) – Туреччина – країни Балканського регіону

і далі в Центральну та Західну Європу. Їх використання зумовлювалося або проблемами на основному напрямі, викликаними активізацією правоохоронної діяльності чи політичною нестабільністю, або посиленням “героїнового тиску” з Афганістану, що створювало потреби у розширенні маршрутів доставки наркотиків на ринки [2].

Другим за значенням маршрутом переміщення героїну афганського походження є «Північний», або «Шовковий шлях», що прямує з Афганістану через країни Центральної Азії в Російську Федерацію і, як правило, орієнтований на доставку наркотиків на ринок цієї держави. Його інтенсивне функціонування розпочалося наприкінці 1990-х років після завершення активної фази збройних конфліктів у країнах Центральної Азії, передусім у Таджикистані. Частина наркотику, що доставляється цим маршрутом, далі надходить в Україну, як правило, для споживання на місцевому ринку [2].

Останніми роками спостерігається суттєве збільшення незаконного транспортування кокаїну через балканські країни. Балканські наркоторговці, деякі із яких базуються у Південній Америці, намагаються отримати партії кокаїну, закупивши їх у нігерійських угруповань, що діють у Бразилії, для розповсюдження на ринках Західної Європи [2].

Однією з особливостей наркобізнесу є його рентабельність. Так, у легальному бізнесі 10% річних вважаються високим показником, у той час як у наркобізнесі норма валового прибутку в одній торговій угоді становить 500 – 6000%. Установлено, що вкладена в наркобізнес одна одиниця коштів приносить прибуток від 500% до 2000% [6].

Турецькі кримінальні структури, що контролюють поставки героїну, розглядають Україну як альтернативний маршрут, який можна використовувати у разі ускладнень на основному маршруті Афганістан – Іран – Туреччина – Балканський регіон. Додатковою перевагою України як зони транзиту є те, що поставки наркотиків через її територію до цього часу були незначними, а, отже, маршрути, що проходять через українську територію, не привертатимуть особливої уваги з боку правоохоронних органів [2].

Узагальнюючи викладене, можна дійти висновку, що для міжнародної контрабанди наркотичних засобів Україна, враховуючи її вигідне геополітичне розташування, є не тільки шляхом сполучення між країною-виробником та кінцевим пунктом поставки, а є і ринком збуту.

Вживаються заходи щодо боротьби з незаконним обігом наркотиків, з кожним роком все збільшуються розміри вилучень контрабанди, але кількість споживачів та наркоторговців постійно зростає, тому необхідно підвищити ефективність виявлення і розслідування злочинів для боротьби з транснаціональними злочинними угрупованнями на міжнародному рівні.

Список використаних джерел

1. Волинець В. В. Проблемні питання діяльності органів внутрішніх справ у сфері боротьби з організованою наркозлочинністю. / В. В. Волинець // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2013. – № 2 (30)'. – С. 143–149.
2. Скулиш Є. Д. Контрабандний транзит наркотиків через територію України: стан, загрози та напрями протидії / Є. Д. Скулиш // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2013. – № 1. – С. 80–92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2013_1_12.
3. Скулиш Н. Є. Принципи міжнародного співробітництва у сфері протидії транснаціональній організованій злочинності // Ерліхівський збірник. Юридичний факультет Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича. Випуск 4-5. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 213–215.
4. Смирнова І. В. Протидія наркобізнесу як один з чинників забезпечення національної безпеки України / І. В. Смирнова / Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2007. – Вип. 17. – С. 120–134. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2007_17_11.
5. Тимошенко В. А. Формування системи національної та міжнародної протидії сучасному наркобізнесу [Текст] : Дис. д-ра юрид. наук: 12.00.08 / Тимошенко Володимир Андрійович ; Національна академія Служби безпеки України. – К., 2006. – 463 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/224144.html>.
6. Шаповалов В. В. Судово-фармацевтичне вивчення наркобізнес-середовища на криміналістичних принципах // Проблеми законності. – 2011. – Вип. 113. – С. 121–130. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2011_113_16.

***Музичка Юлія,**
студентка III курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ТРАНСПЛАНТАЦІЯ І ТОРГІВЛЯ ОРГАНАМИ

Варто почати з того, що трансплантація органів - це надзвичайний спосіб, який дозволяє зберегти життя. Проте, сьогодні людство стоїть на порозі масштабного зростання злочинів у даній сфері. Тобто все більше трапляються випадки коли органи видаляють у людей або насильницьким шляхом, або у донорів, які вирішили продати свої органи, проте перебували під тиском різних обставин.

Багато країн у своєму законодавстві передбачили кримінальну відповідальність за цей злочин. Але темпи торгівлі не лише не вщухають, а навпаки, зростають. За інформацією ООН, останніми роками торгівля органами набирає особливо широкого обертів. Кожен рік у світі біля 4 мільйонів людей стають жертвами цього злочину [5].

Лідером серед держав світу за кількістю проведених трансплантацій є США: щорічно американські лікарі виконують 10000 пересадок нирок, 4000 - печінки, 2000 – серця [4].

Кількість людей, які чекають пересадки зростає швидше, ніж кількість донорів. Високий попит і низька пропозиція впливає на те, що торгівля людськими органами на чорному ринку більша, ніж будь-коли раніше.

Досить актуальним є розкриття даної теми з огляду на те, що виникає велика кількість різних думок щодо цього. Одні називають операції з пересадки донорських органів проривом у майбутнє, інші - аморальним і антигромадським діянням. Кількість людей, що гостро потребують пересадки органів, зростає з кожним днем. Але практика доводить, що можливості трансплантації породжують зловживання нею, торгівлю органами або тканинами, їх примусове вилучення, насильницьке донорство крові і навіть вбивство з метою трансплантації органів або тканин людини.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині», трансплантація – спеціальний метод лікування, що полягає в пересадці реципієнту органа або іншого анатомічного матеріалу, взятих у людини чи у тварини [3].

Діяльність, пов'язану із трансплантацією в Україні, можуть здійснювати акредитовані в установленому законодавством України порядку державні та комунальні заклади охорони здоров'я і державні наукові установи.

Історія розвитку пересадки органів людини бере початок із проведення ряду експериментальних досліджень, за які у 1912 р. Алексис Карель був нагороджений Нобелівською премією за новаторську роботу. Проте технічні складності з пересадки нирки були вирішені, але от проблеми відторгнення і раніше залишалися непереборними. Були навіть неодноразові спроби пересадки органів тварин людині, але всі вони закінчувалися відторгненням вже через кілька днів». Хірургічна пересадка людських органів від померлих, а також живих донорів, хворим і вмираючим пацієнтам розпочала свій розвиток після Другої світової війни. Впродовж останніх 50 років трансплантацію людських органів, тканин і клітин почали практикувати в усьому світі. Завдяки чому вдалося врятувати не одне життя та поліпшити його якість. Постійне вдосконалення медичних технологій, особливо в подоланні відторгнення трансплантатів, привело до збільшення попиту на них. При цьому попит завжди перевищував пропозицію, незважаючи на суттєве збільшення масштабів надання органів від померлих донорів, а також збільшення в останні роки використання органів від живих донорів.

Брак наявних для пересадки трансплантатів не лише сприяв розробці в багатьох країнах процедур і систем для збільшення їх кількості, але також стимулював зростання незаконної торгівлі людським органами[2].

Незважаючи на позитивні зрушення у вирішенні клінічних проблем пересадження органів, останніми роками загострився ряд нових медичних, біологічних і насамперед організаційних та економічних питань, які заважають розвитку трансплантології в Україні. Основний фактор який заважає розвитку це проблема із фінансуванням [1].

Отже, основною проблемою трансплантації є те, що такі операції давно вже вийшли з розряду наукового інтересу який полягав в намаганні вчених винайти «вічне життя» продовжуючи його завдяки заміні хворого органу. Сучасна трансплантологія (теорія та практика пересадки органів і тканин) дає можливість допомогти багатьом хворим, які раніше були приречені на смерть або важку інвалідність. Проте водночас розвиток цієї галузі медицини, збільшуючи потребу у необхідних органах, породжує певні моральні проблеми й може стати небезпечним для суспільства. Зокрема, безвідповідальна пропаганда донорства створюють передумови для торгівлі людськими органами, загрожуючи життя та здоров'ю людей. Церква вважає, що органи людини не можуть бути об'єктами купівлі-продажу. Пересадка органів від живого донора може ґрунтуватися тільки на добровільній пожертві заради порятунку іншої людини. Однак потенційний донор має бути повністю поінформований про можливі наслідки експлантації органу для його здоров'я. Експлантація, яка загрожує життя донора, є морально недопустимою. Наразі найпоширенішою є практики вилучення органів у щойно померлих. У цьому разі слід точно встановити момент смерті. Неприпустиме продовження життя однієї людини коштом вкорочення життя іншої.

Список використаних джерел

1. Бугаєв В. М. Організаційні питання розвитку трансплантології в Україні // Трансплантологія. – 2000. – Т. 1. – № 3. – С. 11.
2. Городецкая А. Трансплантація в Україні: хто стоїть на шляху розвитку успіху? / «Український медичинський журнал».
3. ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» Верховна Рада України; Закон від 16.07.1999 № 1007-XIV.
4. Іванюшкін, А. Я. Введення в біоетику. / А. Я. Іванюшкін – М.: Прогрес-Традиція, 1998. – 381 с.
5. Підгородинський В. М. Відповідальність за торгівлю людьми за кримінальним законодавством України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Вадим Миколайович Підгородинський; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2005. – 219 с.

Петреній Вікторія,
*студентка IV курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ВБИВСТВА НА ЗАМОВЛЕННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВИБУХОВИХ
ПРИСТРОЇВ**

У ст. 3 Конституції України зазначається, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Кожна законослухняна людина має бути впевнена, що з метою реалізації цієї, мабуть, найважливішої конституційної норми, державою має бути вироблений кримінально-правовий механізм, який захищає і охороняє життя і здоров'я людини від зазіхань під страхом суворого покарання [5].

За останні роки в Україні все частіше зустрічаються такий вид злочину як вбивства на замовлення. У тому числі чимало колишніх військовослужбовців, які пройшли через миротворчі місії чи «гарячі точки». Останнім часом до них долучилися військовослужбовці, які брали або беруть участь в антитерористичній операції на території України.

Способи вчинення вбивств на замовлення різноманітні і являють собою активні дії, безпосередньо спрямовані на позбавлення життя потерпілого.

Серед способів вбивства останнім часом набувають поширення вибухи, які дозволяють діяти на відстані, замести сліди, мають достатньо високу вірогідність досягнення мети [3].

Вибухові пристрої злочинці використовують приблизно у 25% від загального числа «замовних» убивств.

Місце вчинення більшості вбивств на замовлення із застосуванням вибухових пристроїв найчастіше обирають узбіччя дороги або автомобілі потерпілих. Буває, що злочинці підривають заздалегідь викрадений автомобіль, начинивши його потужним зарядом вибухових речовин і припаркувавши в потрібному місці. Для компенсації недостатньої спрямованості вибуху вони збільшують заряд, що призводить до значного розширення його ударної дії, до загибелі не тільки наміченої жертви, а й інших людей.

Знаряддя злочину добираються ретельно, з урахуванням обраного способу вчинення вбивства, що виключало б можливість потерпілому залишатись живим. Вони відрізняються кількістю, характером і локалізацією ушкоджень потерпілих [6].

Найбільш зручні для злочинців є ті способи вчинення вбивств на замовлення, що приводяться в дію самим виконавцем за допомогою спеціальних дистанційних пристроїв. Вони дозволяють спостерігати за діями

потерпілого і в потрібний момент підірвати замаскований заряд, який знаходиться неподалік від жертви.

Небезпечний даний спосіб тим, що в результаті вибуху знищується випадкові перехожі, матеріальні об'єкти і цінності, тероризується населення.

У якості вибухових пристроїв при вчиненні вбивства на замовлення злочинці часто використовуються звичайні гранати армійського зразку, зокрема Ф-1, РГД-5 та ін., а також протитанкові та протипіхотні міни, саморобні вибухові пристрої [1].

До вибухових пристроїв при вчиненні вбивства на замовлення відносяться і такі боєприпаси, як міни, які також використовуються при здійсненні вбивства на замовлення. Протягом останніх років, все частіше використовується пластикова вибухівка, яка швидко і непомітно прикріплюється до дверей і вікон приміщень, транспортних засобів. Все активніше застосовуються радіокеровані вибухові пристрої, а не тільки теплової і контактної дії [2].

Криміналістична характеристика вбивств, вчинених із застосуванням вибухових пристроїв, відрізняються від інших видів подібних злочинів тим, що вона має такі ознаки:

- ретельна підготовка та вчинення вбивства;
- виготовлення вибухових пристроїв;
- визначення способу приведення в дію механізму вибухових пристроїв;
- місце вчинення вбивства;
- спеціальні знання та навички особи злочинця.

При цьому для підготовки вбивства все більше застосовуються елементи військової рекогносцировки: вибір місця для засідок, схованки для вогнепальних пристроїв, які ретельно маскуються та ін.

Нерідко каналами надходження вибухонебезпечних матеріалів і пристроїв до рук злочинців є їх викрадення із заводів-виготовлювачів, об'єктів гірничодобувної і вугільної промисловості, складів арт озброєння і військових частин, місць міжнародних конфліктів та контрабанда [4].

Отже, способів позбавлення життя людини багато, але вбивствам на замовлення притаманний відкритий, зухвалий напад на жертву. Можна сказати, що злочинці використовують вибухові пристрої усе частіше. Вбивство із застосуванням вибухових пристроїв є небезпечним саме тому, що часто вбивці можуть позбавити життя не тільки потенційну жертву, але і пересічних громадян.

Список використаних джерел

1. Бахін В. П., Михайлов М. А. Особливості розслідування кримінальних вибухів. Сімферополь, 1999.
2. Беляков О. О. Методика розслідування злочинів, скоєних із застосуванням вибухових пристроїв: Навчальний посібник. Єкатеринбург, 1998. – С. 48.

3. Бородулін А. І. Вбивства за наймом: криміналістична характеристика, методика розслідування. М., 1997.
4. Іщенко Є. П., Топорков А. А. Криміналістика. Підручник / За ред. Є. П. Іщенко. М., – 2005. – С. 535.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – ст. 3.
6. Тімоніна І. В. Програмування криміналістичних методів і засобів встановлення обставин замовного вбивства // Слідчий. 2005. – № 2. – С. 37.

Смалюк Дмитро,
*студент III курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

ОСОБЛИВОСТІ СУДУ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ

В загальному суд присяжних це суд в якому приймають участь прості пересічні громадяни. Вони разом із професійними суддями вирішують питання які пов'язані з судовим розглядом. Присяжні як представники народу, залучені для здійснення правосуддя, є носіями судової влади в Україні і здійснюють правосуддя. Присяжні, як і професійні судді, під час здійснення правосуддя незалежні і підкоряються лише Конституції України і закону.

Статтею 127 Конституції України передбачено, що правосуддя здійснюють професійні судді та, у визначених законом випадках, народні засідателі і присяжні[2].

Важливим стало прийняття Кримінального процесуального кодексу у 2012 році який передбачає суд присяжних і у ньому чітко прописано здійснення цього провадження.

Ч. 3 ст. 31 КПК встановлює наступні випадки участі присяжних в кримінальному провадженні:

- в суді першої інстанції щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, здійснюється судом присяжних у складі двох професійних суддів та трьох присяжних (за клопотанням обвинуваченого);
- в кримінальному провадженні стосовно кількох обвинувачених, - стосовно всіх обвинувачених, якщо хоча б один з них заявив клопотання про такий розгляд[3].

Статус присяжного закріплено у ч. 2 ст. 58 Закону України “Про судоустрій і статус суддів”, а саме присяжним є громадянин України, якого у випадках, визначених процесуальним законом, залучають до здійснення правосуддя, забезпечуючи згідно з Конституцією України безпосередню участь народу у здійсненні правосуддя.

Ст. 61 вище вказаного закону передбачає вимоги до присяжного. За якими присяжним може бути громадянин України, який досяг тридцятирічного

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

віку і постійно проживає на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного суду. Особа, включена до списку присяжних, не може залучатися до розгляду справи як народний засідатель.

Не підлягають включенню до списків присяжних громадяни:

- 1) визнані судом обмежено дієздатними або недієздатними;
- 2) які мають хронічні психічні чи інші захворювання, що перешкоджають виконанню обов'язків народного засідателя, присяжного;
- 3) які мають незняту чи непогашену судимість;
- 4) народні депутати України, члени Кабінету Міністрів України, судді, прокурори, працівники правоохоронних органів, військовослужбовці, працівники апаратів судів, інші державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, адвокати, нотаріуси, члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради юстиції;
- 5) особи, на яких протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- 6) громадяни, які досягли шістдесяти п'яти років;
- 7) особи, які не володіють державною мовою[4].

В Україні громадянам гарантується право на розгляд справи судом присяжних, зазначає Станіслав Кравченко, але на практиці повноцінного суду присяжних не створено.

За словами заступника Голови ВССУ, у 2014 році лише 42 кримінальних провадження розглянуто за участю присяжних, у I півріччі 2015 року – 20 кримінальних проваджень.

На думку Станіслава Кравченка, реальне функціонування інституту присяжних стало б важливим етапом у судовій реформі, демократичним важелем захисту прав і свобод людини, забезпечило б зміцнення народного контролю за процесом правосуддя, і, як наслідок, дозволило б відновити довіру до суду.

Актуальність проблеми становлення суду присяжних в Україні обумовлюється насамперед недоліками в законодавстві, оскільки на сьогодні, фактично, змінено лише назву суду народних засідателів на суд присяжних, залишивши його кількісний склад та функції незмінними. Також існують недоліки у формуванні списку присяжних та небажання самих людей брати участь у цьому процесі, підкреслив Станіслав Кравченко.

«Для затвердження списку присяжних територіальне управління Державної судової адміністрації України звертається з поданням до відповідної місцевої ради, що формує і затверджує список громадян, які постійно проживають на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного суду, відповідають вимогам Закону і дали згоду бути присяжними. Що ми маємо на сьогоднішній день? У більшості судах міста Києва не сформовано суд присяжних. Крім того, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», викладений у новій редакції Законом України «Про забезпечення права на

справедливий суд», – звертає увагу доповідач, – містить положення, відповідно до якого особа, включена до списку присяжних, не може залучатися до розгляду справи як народний засідателю».

На думку заступника Голови ВССУ, питання формування суду присяжних пов'язане і з небажанням громадян брати участь у кримінальному судочинстві в якості присяжних: «Громадяни висловлюють своє невдоволення судовою системою, тим не менш, розділяти відповідальність та відкритість судів не бажають»[5].

Дійсно у нашій державі у громадян на даний час є велика не довіра до суду.

У американців є веселе прислів'я: "Будь ввічливим з усіма - ніколи не знаєш хто попаде до складу присяжних які тебе судитимуть". Справді, за законодавством Сполучених Штатів кожен громадянин повинен виконувати обов'язок присяжного. І не просто обов'язок, а почесний обов'язок, як підкреслюють посібники для присяжних і як постійно наголошують судді. Дійсно, за роки американської незалежності виконання функцій присяжного стало почесним громадянським обов'язком. Як записано у маленькому посібничку, який отримує кожна особа, яку викликано до суду для відбору в присяжні: "не існує більш цінної роботи, яку може виконати пересічний громадянин". І американці виконують її.

Беручи свій початок з Великої Британії, класичний суд присяжних поширився згодом на всі континенти, трансформуючись та підлаштовуючись під правові системи та внутрішні правові традиції різних країн.

Однією з країн, де суд присяжних використовується чи не найбільше є США. Відповідно до американського законодавства, присяжні там задіяні не лише під час розгляду кримінальних, але й цивільних справ. Практично кожен судовий процес, якщо він відбувається за скороченою процедурою, здійснюється судом присяжних.

Основною ідеєю суду присяжних є те, що пересічного громадянина судять такі ж громадяни – без спеціальних знань в галузі права. Класичне пояснення необхідності інституту присяжних –це захист громадянина від свавілля державних органів та право на суд рівних собі. Присяжні в першу чергу керуються совістю і своїм баченням реалій суспільного життя, а не жорсткими рамками норм права [1].

Таким чином можна сказати, присяжний має бути без юридичної освіти. На мою думку це не досить доречно, тому що присяжний який буде присутній на судовому засіданні повинен володіти юридичною термінологією і усвідомлювати, що покарання має на меті не тільки кару, а й виправдання засудженого.

На основі викладеного можна сказати, що в нашій державі важливим поворотом діяльності суду присяжних в Україні стало прийняття Кримінального процесуального кодексу України, який передбачив засади

інституту суду присяжних. Порівняно з іншими країнами, а особливо з США в які громадяни вважають, що бути присяжним – це обов’язок, то негативом для нашої країни є те, що більшість громадян нашої держави відмовляються бути присяжним через велику не довіру до суду.

Список використаних джерел

1. Володимир Пилипенко. Суд присяжних: pro і contra для України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/columns/2012/02/17/6958959/>.
2. Конституція України. Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. За станом 19.03.2016р. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr/page>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 20 серпня 2015 року: офіц. Текст. – К.: Алерта, 2015. – 296 с.
4. Про судоустрій і статус суддів. Закон України № 2453-VI від 07.07.2010. За станом на 19.03.2016р. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2453-17/page>.
5. Станіслав Кравченко. «Попри невдоволення судовою системою, громадяни утримуються від участі в суді присяжних». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.sc.gov.ua/ua/golovna_storinka/popri_nevdovolennja_sudovoju_sistem_oju_gromadjani_utrimujutsja_vid_uchasti_v_sudi_prisjazhnih__zastu.html.

Рилова Ольга,

*студентка VI курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

КРИМІНОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ БОРОТЬБИ З КОРИСЛИВОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ

Зміни в суспільстві, які потенційно несе з собою підприємництво, міжнаціональні конфлікти, економічний розвал, політична боротьба за владу – це чинники і проблеми злочинності, які загострюють і супроводжують зростання корисливої злочинності. Її структура і динаміка обумовлена кардинальними перетвореннями у відносинах власності, створенням сприятливих умов розвитку приватної ініціативи у гонитві за прибутками.

Корисливі злочини є однією з особливих груп у кримінологічній класифікації, стан яких в різні періоди часу складає біля половини в структурі злочинності. Дана група злочинів охоплює посягання на власність, що скоюються з корисливою метою, тобто з метою незаконного збагачення за рахунок цієї власності.

Корисливі злочини наносять великі матеріальні збитки державі, підприємствам, організаціям, юридичним і фізичним особам. Особи, що їх

скоюють, особливо, коли мова йде про повторні або тривалі розкрадання, привласнення або розтрату майна у великих чи особливо великих розмірах, здійснюють і інтенсивний негативний вплив на найближче оточення [3, с. 69].

В нових соціально-економічних і політичних умовах, які склались в Україні, багато проблем злочинності набули особливо критичного характеру, оскільки посилюється негативний вплив корисливих злочинів. Реалії сьогодення засвідчують, що практика виявилась не готовою протидіяти даному різновиду злочинів, які набули не лише значного поширення, але й нової якості. Корисливі злочини зазнали суттєвої трансформації. Говорячи про корисливі злочини як окрему групу кримінологічної класифікації, необхідно згадати специфіку умов і ситуацій привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, з одного боку, і крадіжок, грабежів, розбоїв, шахрайства – з другого, а також специфіку характеристики осіб, що вчиняють ці злочини. Серед цих злочинів найбільш небезпечними є заволодіння чужим майном, з використанням умов безпорадного стану потерпілого.

Процес переходу країни до ринкових відносин, приватизація майна, створення спільних підприємств, організацій з повною та обмеженою відповідальністю почались при недосконалості законодавчої бази, при відсутності досвіду учасників цих процесів. Враховуючи те, що це все відбулось не просто так, а проходив процес зміни власника значної чисельності споруд, обладнання, устаткування, сировини, допоміжних засобів, неважко уявити, які створились умови для привласнення, розкрадання майна, яке протягом певного часу опинилось поза чиеюсь власністю, хоча формально воно знаходилося на балансах (обліках) підприємств, які переставали існувати, а на їх місці з'являлись підприємства- правонаступники [3, с. 70].

На даний час, все вище перераховане, ми можемо спостерігати в нашій державі, оскільки особи, які вважаються можновладцями, бо вони, насправді, такими не є, роблять необхідні дії для збагачення себе і свого близького круга людей, при цьому, наживаючись на важкій праці простого українського народу.

На мою думку, таке становище у суспільстві утворилось при відсутності належного контролю за процесами приватизації, що відбуваються в усіх сферах суспільного життя (в промисловості, в аграрному секторі, у сфері комунального господарства тощо).

З боку державних органів виникло благодійне підґрунтя для привласнення майна, і в першу чергу особами, що виконують певні організаційно-управлінські чи адміністративно-господарські функції. Як говорять, «можливість вкрати – створює злочинця». З початку 90-х років ХХ століття мало контрольовані процеси переходу до ринкової економіки призвели (при загальному зниженні виробництва) до появи мільйонерів. Як раніше говорилось, це не залишилось непомітним для тих членів суспільства, які не мали доступу до поділу власності (майна). Негативний приклад збагачення без

особливих затрат (фізичних, розумових та матеріальних), як інфекція, став поширюватись миттєво у всіх прошарках суспільства. З другого боку, падіння виробництва, банкрутство, зупинка підприємств призвели до різкого зниження життєвого рівня населення, зростання безробіття, що, на сьогоднішній день, дуже очевидно [2].

Якщо ж говорити в загальному, то останнє десятиріччя XXI століття в країні характеризується щорічним зростанням крадіжок, грабежів, розбоїв, вимагання, шахрайства. Ці види злочинів почали домінувати у структурі злочинності. Стала активно поширюватись організована злочинність, основним напрямком якої є вчинення корисливих злочинів.

Корисливі злочини в усіх країнах світу є найпоширенішими. Аналіз рівня корисливої злочинності (як зареєстрованої, так і латентної) дозволяє зробити невтішний для людства висновок: «середньостатистично протягом року їх число може перевищувати навіть саму чисельність населення».

Корислива мотивація є сутнісною характеристикою аналізованих злочинів. Корисливість визначається як пристрасть до придбання, до пожив; жадібність до грошей, до багатства; зажерливість; вигода; користь; нажива; пожива; видобуток або захоплені багатства.

Типова характеристика осіб, що вчиняють корисливі злочини передбачає, наявність у них певних посадових функцій, а для заняття відповідних посад вимагається і певний службовий стаж. Велика частка осіб має значний професійний стаж, який дозволяє довгий час розкрадати майно та грошові кошти, вдало маскуючи сліди злочинів шляхом підробок документів, використовуючи недоліки в діяльності контролюючих органів.

З приводу питання про попередження корисливих злочинів, то варто зазначити, що заходи щодо попередження розкрадань повинні бути направлені, перш за все, на виявлення й усунення процесів і явищ у сфері технології та організації виробництва. Але, звертаючи увагу на наше не стабільне законодавство, слід сказати, що з одного боку постійні законодавчі зміни і зміни форм документів, спрямовані на забезпечення ефективного документального супроводження виробничої, фінансової діяльності, а з другого боку – ускладнюють можливість контролю за деякими процесами (наприклад, контролювання громадськими організаціями, об'єднаннями за правильністю нарахування заробітної плати, пенсій, своєчасною їх виплатою, законністю відчуження спільних фондів тощо).

Основними напрямками попередження корисливих злочинів щодо організації і регулювання економічних відносин необхідно визнати:

- а) удосконалення законодавства (з метою його спрощення і зрозумілості, якщо і не для всіх, то для більшості громадян);
- б) підвищення ефективності роботи державних та громадських контролюючих органів (наприклад, товариство захисту прав споживачів);

в) посилення відповідальності, в першу чергу дисциплінарної, за незначні порушення в організації обліку, збереження матеріальних цінностей з метою попередження вчинення злочинів;

г) удосконалення системи заходів по охороні власності (як колективної, так і індивідуальної);

д) підвищення ефективності роботи правоохоронних органів по роботі з такими видами злочинів, як грабежі і особливо розбої [3, с. 75-76].

Отже, говорячи про корисливі злочини як окрему групу кримінологічної класифікації, необхідно пам'ятати специфіку умов і ситуацій привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, з однієї сторони, і крадіжок, грабежів, розбоїв – з другої, а також специфіку характеристики осіб, що вчиняють ці злочини.

Істотні ознаки загально кримінальних корисливих злочинів такі: корисливі злочини – це завжди посягання на чуже майно; корислива мета – протиправне безоплатне заволодіння майном.

До основних причин корисливої злочинності належать: криміногенна роль соціального та матеріального розшарування суспільства, матеріальні нестатки, ослаблення державного й соціально-правового контролю за економічною діяльністю, провокаційні взаємини в сім'ї, із сусідами, товаришами по службі, недоліки в охороні майна, профілактичної діяльності органів внутрішніх справ, латентність і безкарність значної частини злочинів проти власності, відставання законодавчого забезпечення боротьби з корисливими злочинами, недоліки в діяльності правоохоронних органів [4, с. 22].

Поширеними ознаками осіб, які вчиняють злочини, є низька престижність їхніх ролей у суспільстві, відчуженість від навчальних чи трудових колективів і разом з тим орієнтування на неформальні групи з антисуспільними формами поведінки, завищені претензії, для задоволення яких доводиться ігнорувати правові норми.

Список використаних джерел

1. Гега П. Т. Правовий режим оподаткування в Україні / П. Т. Гега. – К.: Юрінком, 1997. – 144 с.
2. Зелінський А. Ф. Кримінологія: курс лекцій / А. Ф. Зелінський. – Харків: Право. – 1996. – 206 с.
3. Курс Кримінології: Особлива частина: Підручник: У 2 кн. / М. В. Корнієнко, Б. В. Романюк та ін.; За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Юрінком-Інтер, 2001. – 480 с.
4. Литвак О. М. Злочинність: її причини та профілактика / О. М. Литвак. – Київ: Україна, 1997. – 168 с.
5. Литвак О. М. Державний вплив на злочинність: кримінологічно-правове дослідження / О. М. Литвак. – К.: Юрінком-Інтер, 2000. – 280 с.

Трушко Лілія,
*студентка III курсу юридичного факультету
Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*

**ЧИ МАЄ ПРАВО ТЕЛЕВІЗІЙНА ГРУПА ПРОГРАМИ «РЕВІЗОР» НА
ДОСТУП ДО СЛУЖБОВОГО ПРИМІЩЕННЯ?**

*«Хто володіє інформацією – володіє і світом»
Вінстон Черчіль*

Журналісти йдуть в ногу із усіма змінами, що відбуваються у суспільстві, висвітлюючи їх, й чим саме впливають на наше життя. Вони стоять на контролі суспільства і знають про все, що відбувається докладніше і швидше за інших. Саме від них залежить формування суспільної думки.

Ніщо в сучасному світі високих технологій і шаленого ритму життя не коштує так дорого, як інформація. Слово – потужна зброя [2]. Будучи наділеними привілейованими правами, журналісти задля сенсації та великих грошей, переступають межі своїх правомочностей.

Так, у 2011 року, вперше на українських телеекранах з'явилася програма "Ревізор", яка мала за мету перевірку закладів громадського харчування, готелів та згодом навіть супермаркетів. Суть даної телепрограми, полягала в тому, щоб несподівано перевіряти ресторани, кафе, готелі на чистоту та якість обслуговування. Журналісти перевіряли не тільки відкриті приміщення, а й службові, які відкриті не для усіх. Та траплялися випадки, коли знімальну групу не хотіли впускати у службові приміщення, зокрема на кухню, але посилаючись на ст.171 КК України (перешкоджання журналістській діяльності), все-таки отримували доступ до кухні. Виникає одразу два питання: чи має право підприємець пускати журналістів у службове приміщення, якщо він цього не бажає і чи нестиме він відповідальність відповідно до ст.171 КК України за перешкоджання журналістській діяльності?

Звернемо увагу, на те, що якщо журналіст бажає написати статтю про якість продуктів у будь-якому ресторані, навряд чи вам вдасться його зупинити, не порушуючи його ж прав. Оскільки в такому випадку він як звичайний споживач має право ознайомитися з меню, преїскурантами цін, перевірити об'єм, вагу та ціну продукції, що підлягає продажу (послуги, що надаються), відповідність її якості вимогам нормативних документів (п.3.6 Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства, затверджених наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24.07.2002р.№219,)[3]. Але, окрім так би мовити, відкритої території, відкритих для відвідувачів приміщень (того ж залу для харчування чи буфету для покупців), є закриті службові приміщення. А коли йдеться про заклад харчування, то й доволі строго закриті, насамперед, кухня, кладові тощо.[4].

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

Згідно із п.5.1. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства контроль за якістю і безпекою продукції, додержанням норм і правил, установлених для закладів (підприємств) ресторанного господарства, здійснюється органами місцевого самоврядування, а також іншими органами в межах їх компетенції, наданої законодавством[1]. Відповідно і доступ до закритих службових приміщень має виключно уповноважені служби. Вони відомі як санітарна, екологічна, правоохоронні органи з податковими та інші державні служби, уповноважені робити перевірки тих чи інших закладів. Тому виходячи з вище сказаного, журналіст не може входити на кухню та перевіряти їхній стан.

Варто зазначити, що дана телепрограма не може об'єктивно оцінити стан самого закладу. Це зумовлюється тим, працівники знаходяться в стресовій ситуації. Потрібно пам'ятати, що в першу чергу це є шоу, якому потрібна сенсація і високі рейтинги. Одну ситуацію, можна обіграти по-різному: приховавши щось доволі важливе, або ж навпаки, з маленької проблеми, зробити катастрофу. Враховуючи, що програма "Ревізор" стала популярною і люди довіряють їй, дуже важливо щоб вона залишалася об'єктивною. Та на жаль, вона тільки вводить в оману суспільство.

До того ж не можна забувати й про право приватної власності юридичної особи, яке захищається ст.41 Конституції України . Згідно з ним, підприємство може розпоряджатися своїм майном на власний розсуд (ст.316, 319 Цивільного кодексу України). Право приватної власності є непорушним (ст.321 ЦКУ). Тобто якщо підприємство, наприклад, прийме рішення, що на його території відео- та фотозйомка заборонена, жоден журналіст не вправі порушити такого права. Для цього просто треба оформити наказ по підприємству про таку заборону та розмістити відповідну табличку на оглядовому місці при вході та всередині приміщення[3].

Відповідно до вище сказаного, можна ствердити, що відмова у доступі до закритого службового приміщення, не можна вважати, як перешкодження журналістській діяльності, але це можливо тільки у випадку, якщо вони будете діяти відповідно до закону та розмовляти з журналістами виховано та спокійно.

Потрібно зрозуміти, що у разі погрози журналістам чи пошкодження їхнього технічного обладнання, ви будете нести кримінальну відповідальність, та покарання у виді штрафу до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешту на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до трьох років.

Отже, давши відповідь на два основних питання, ми дійшли до висновку, що: по-перше: підприємець вправі не пускати журналістів у закриті службові приміщення, якщо він цього не бажає, але заборонити йому, як споживачу ознайомитися з меню, об'ємом та вагою продукції права немає; по-друге доступ до кухні, мають тільки уповноважені державні служби; ну і по-третє - перешкодження журналістській діяльності буде відсутнє, якщо спираючись на

закон ви спокійно, без погроз поясните чому ви вправі не пускати знімальну групу в службове приміщення.

Потрібно пам'ятати, що свобода слова і всюдозволеність, це зовсім інші речі і не варто їх ототожнювати. Попереджений - значить озброєний. Знаючи свої права та обов'язки, ми зможемо захистити та відстояти їх.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства Мінекономіки, європ. інтеграції; Наказ, Правила від 24.07.2002 №219. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02>.
2. Кісілевський В. Журналіст: професія і покликання. – [Електронний ресурс]. / Всеволод Кісілевський – Режим доступу до ресурсу: <http://yaremche.org/news/1036>.
3. Невская А. Чи вправі підприємство не пускати журналіста на свою територію? – [Електронний ресурс]. / Анастасія Невська // Інтерактивна бухгалтерія. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dt-kt.com/chi-vpravi-pidpriyemstvo-ne-puskati-zhurnalista-na-svoyu-teritoriyu/>.
4. Антоненко П. Скандал довкола «Марконі» і право совати носа. – [Електронний ресурс]. / Петро Антоненко. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://vip.newvv.net/ua/antonenko/1042/>.

ЗМІСТ

БУДІВНИЦТВО, ДИЗАЙН, АРХІТЕКТУРА

<i>Бедрій Назар</i> ШКОЛА МАЙБУТНЬОГО У ФІНЛЯНДІЇ.....	3
<i>Вінтонів Катерина</i> ДЕКОР В ІНТЕР'ЄРІ ОФІСНИХ ПРИМІЩЕНЬ.....	4
<i>Вульчин Андріана</i> РОЗУМНИЙ БУДИНОК.....	6
<i>Кіцелюк Василь</i> КРЕАТИВНІСТЬ В АРХІТЕКТУРІ.....	8
<i>Кухар Роман</i> МИСТЕЦТВО ОСВІТЛЕННЯ.....	10
<i>Подольська Аделіна</i> СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО.....	11
<i>Проців Надія</i> МЕТОДИ ПРОПАГАНДИ ЗБОЧЕНЬ ЗАСОБАМИ КІНЕМАТОГРАФА.....	14
<i>Сівакова Анна</i> STREET-ART – НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА.....	16
<i>Теник Галина</i> ВПЛИВ СУЧАСНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА ВНУТРІШНІЙ СВІТ І ПОВЕДІНКУ ДИТИНИ.....	17
<i>Тимків Ярина</i> АРХІТЕКТУРА – НЕ ЖІНОЧА СПРАВА?.....	20
<i>Тимчук Іван</i> УКРАЇНСЬКИЙ ЖИВОПИС.....	23
<i>Федоришин Любава</i> РОЛЬ ФОТОГРАФІЇ У ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА.....	25
<i>Юскович Валерій</i> БІО-ТЕК – СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК В АРХІТЕКТУРІ.....	27

ЕКОНОМІКА

<i>Бойко Мар'яна</i> ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ: ПРОБЛЕМНИЙ АСПЕКТ.....	30
<i>Габура Роман</i> ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ.....	33
<i>Єркович Єлена</i> ІНФЛЯЦІЯ В УКРАЇНІ В 2015 РОЦІ.....	34

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ: АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО

Матеріали III круглого столу, 2016

Кравчук Юлія
УКРАЇНСЬКІ ГРОШІ – ЯК КАРТА ПАМ'ЯТОК, ОКРАСА І НАВІТЬ ЗАШИФРОВАНА
ІНФОРМАЦІЯ.....36

Мірчук Володимир
НЕЗАКОННА ТОРГІВЛЯ ЯК СПОСІБ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ.....37

ПРАВО

Антіш Тетяна
ЗАХИСТ ПРАВ ОСОБИ , ЯКА ЗОБРАЖЕНА НА ФОТОГРАФІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....39

Боринець Мар'яна
ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬО-ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ ОСІБ В УКРАЇНІ, ПОВ'ЯЗАНОВО
З ПОДІЯМИ НА СХОДІ УКРАЇНИ.....42

Вітранчик Лідія, Піцура Віта
ДОПІНГ: ГРА ПОЗА МЕЖАМИ ПРАВИЛ.....45

Григорський Назар
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНИХ.....49

Гураль Іванна
СИСТЕМА ОРГАНІВ, ЯКІ ВЕДУТЬ БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ.....52

Дідух Мар'яна, Кульчицька Наталія
СУБКУЛЬТУРА КРИМІНАЛЬНИХ ТАТУЮВАНЬ ЯК ВИД АНТИСОЦІАЛЬНОЇ
СУБКУЛЬТУРИ.....54

Духняк Тарас
НЕХТУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ.....57

Костинюк Христина
МІЖНАРОДНИЙ НАРКОБІЗНЕС ТА ЙОГО ВПЛИВ НА КРИМІНОГЕННУ СИТУАЦІЮ В
УКРАЇНІ.....59

Музичка Юлія
ТРАНСПЛАНТАЦІЯ І ТОРГІВЛЯ ОРГАНАМИ.....62

Петреній Вікторія
ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВБИВСТВА НА ЗАМОВЛЕННЯ
ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ.....65

Смалюк Дмитро
ОСОБЛИВОСТІ СУДУ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ.....67

Рилова Ольга
КРИМІНОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ БОРОТЬБИ З КОРИСЛИВОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ.....70

Трушко Лілія
ЧИ МАЄ ПРАВО ТЕЛЕВІЗІЙНА ГРУПА ПРОГРАМИ «РЕВІЗОР» НА ДОСТУП ДО
СЛУЖБОВОГО ПРИМІЩЕННЯ?.....74

Наукове видання
Матеріали ІІІ круглого столу

**СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ:
АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО**

Матеріали подані мовою оригіналу

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Упорядники:

О. В. Острогляд, М. Й. Гаврецька

Видано за авторською редакцією

